

140
1965

1965

საბავშვო
საბავშვო

ს
ა
ბ
გ
დ
ე
ვ
ზ
თ
ი
კ
ლ
მ
ნ
ო
პ
ჟ
რ
ს
ტ
ც
ძ
წ
ჭ
ხ
ყ
შ
ჩ
ცხ
ცვ
ცძ
ცწ
ცჭ
ცხ
ცყ
ცშ
ცჩ
ცცხ
ცცვ
ცცძ
ცცწ
ცცჭ
ცცხ
ცცყ
ცცშ
ცცჩ

წინააღმდეგობა!

აკვანში გაბმით ღუღუნებს ჩვილი, აკვანზე თითქოს მტრედები სხედან; წაშვამებს ფრთები ეხება ძილის და ჩვილი ძილშიც უცინის დედას.

და დედა, როგორც ცისკარი მშვიდი, ანთია თეთრად და „ნანას“ მღერის; ფრთხილგზებს გულში იმედის ჩიტი, ბრიალებს სულში სინათლის ჩქერი.

და... ვხედავ: მიპქრის, მიფრინავს ჯამი, დღეები—დღეებს, წელი—წელს მისდევს... იზრდება ბავშვი დღისით და ღამით, იშლება თავაწვინ ფერადი სივრცე.

იზრდება ბავშვი... და ფანქრით, ცარციით ხატავს ჩიტებს, ყვავილებს და მზეს... და მზე, ვითარცა კეთილი კაცი, კმაწვილს ღიმილით დაჰხარის თავზე.

გიცი,—ბოლომდე ამაყს და მართალს, გაუყვება მარად სიღალღე მერცხლის, ჩარჩება სულში სურნელი ვარდთა, მზით ბოძებულ დეთიური ცეცხლი.

და ეყვარება ყველაზე მძაფრად სამშობლო მხარის ბარი და მთები, და ეყოლება ურიცხვი და-ძმა აქაც და იქაც—გადადამა ზღვების;

ოღონდ ცა იყოს სულ ასე წყნარი, იყოს პაერი სულ ასე სუფთა, და მიწის მკერდი ღურჯით და მწვანით, მწვანით და ღურჯით ელაგდეს მუღამ:

და ყველა დედა, რიქარაის მსგავსად ენთოს სულ თეთრად და მხოლოდ თეთრად და კიდი-კიდე უტკბილეს პანგად იმობდეს ყრბათა გულევის ფეოქვა.

სიმონ შაშვიანი.

გუგუნი საგუგუს!

იქნებოდათ, ★ჯანოჯო★ პედაგოგო!

პიონერული VIII კლასის მონაწილეები

ამ პიონერს, რომელსაც სურათზე ხედავთ, მედია ჭკია. იგი მკვირცხლი. შავთვალა. მცინარა გოგონაა, — გორის მეთხვე საშუალო სკოლის მეოთხე კლასის მოსწავლე. პირველი რაზმის საბჭოს წევრი, ჭეთისანი. ვატაცებით იცის საუბარი, ძალიან უყვარს ამხანაგები, მეგობრები. პედაგოგები, სკოლა...

მედეა ერთი იმ რჩეულთაგანია, რომლებიც რაზმეულგზმა, ლენინის დაბადების 95 წლისთავისა, ქი მიძღვნილ, საქართველოს პიონერთა VIII რესპუბლიკურ შეკრებაზე გამოგზავნეს.

ამ გოგონას იმიტომ გაცნობთ, რომ წარმოდგინით, თუ როგორი ღირსეული და რჩეული დელეგატები მონაწილეობდნენ თქვენს რესპუბლიკურ შეკრებაზე, რომელსაც ყველა ვერ დაესწრო. მართალია, გახვთ თებმა, ჩაღობ და ტელევიზიამ ბერი რამ გამცნით, გასმინათ და გიამბოთ, მაგრამ მედეას შთაბეჭდილებები კიდევ უფრო შეაფებს თქვენს წარმოდგენას ამ საზეიმო შეკრებაზე.

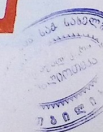
ჭერ კიდევ თვრამეტ მასს ჩაოვიდნენ გორიდან მედეა ქობლანიძე, მეცხრესკოლეო მერი კობაძე, მესამესკოლეო ლიანა გოგინაშვილი. დედაქალაქისაკენ ყოველთვის მოუწეის კაცს გული, მით უფრო ასეთი შემთხვევის დროს და. ცხადია, გოგონებო გახარებულები იყვნენ. ვა გორიდან თბლისამდე საქმარისი აღმოჩნდა მათ დასამეგობრებლად. მედეა გორელ დელეგატებმა ყველაზე პატარა იყო...

კემპინგში ბევრმა გაიცნო მედეა ქობლანიძე, მრავალი მეგობარი გაიჩინა. აქ ხომ საქართველოს

9768

საქართველოს პიონერთა კავშირი

კოლიატენკომ სიტყვა წაითქვა და დროშა პიონერთა რესპუბლიკის საბჭოს თავმჯდომარეს ნ. გურგენიძეს გადასცა.

შეკრების მეორე დღეს, 20 მაისს, რაზმელები ლენინური დათავლებების პირველი წლის შედეგებზე პატაკობდნენ. მედეა და მისი ახანაგები პიონერთა სასალუს ეწვივნენ და მშვიდობის პიონერული მარშის მონაწილეთა შეკრებას დაესწრნენ. აქ მოვიდნენ საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი ი. ჩერქეზია, კომკავშირის თბილისის კომიტეტის პირველი მდივანი ს. ხაბიშვილი, 26 კომისიის კომკავშირის რაიკომის პირველი მდივანი მ. გვერდლიანი, თბილისის პიონერთა ინტერნაციონალური მეგობრობის კლუბის საპატრო თავმჯდომარე, დოცენტი ი. ტაბალა, 26 კომისიის რაიონის პიონერები, დელეგატები ახალციხიდან, გორიდან, ზესტაფონიდან, ლანჩხუთიდან, სტუმრები უნგრეთიდან, რუმინეთიდან, ბაქოიდან...

სხვადასხვა ეროვნულ ტანსაცმელში გამოწყობილი 400 პიონერი მოემართება სასახლის ულამაზესი ბაღისკენ. ტრიბუნად იქცა მწვენიში ჩაუღწეული აივანი. სიტყვებს ამბობენ უფროსები, პიონერები, თანატოლებს მიესალმა ახალქალაქელი პიონერი რ. მიქეაბიშვილი, ზესტაფონელი ა. მიქაბერიძე, აზერბაიჯანელი ზახრა აბულაევა. რუმინელი ტოცის

სხვადასხვა რაიონებიდან ჩამოსულ პიონერებს მოეყარათ თავი!..

მეორე დღით, 19 მაისს, აღრიანად მოვიდნენ მანქანები, ჩასხდნენ წითელკლასიანები და თბილისის ზღვისკენ გაუტყეს...

„შრომითი დესანტი“ შეუდგა თავის საქმეს — მეგობრობის პიონერული ხეივანი გაშენებას.

— ჩემს სიცოცხლეში ორი ხე დავრგე — ამბობს მედეა, — ჩვენს ეზოში — ბალი, ახლა კი — ნაძვი. ბალი წელს აყვავდა, ალბათ ნაძვიც გაიხარებს.

— ყველაზე მეტად რამ მოგობობს შეკრების დღეებში?

— ყველაფერმა...

— მაინც?

— წარმატცი იყო პიონერული აღლუმი და ხაზი ლენინის მოედანზე. ახლაც თვალწინ მიდგას მწყობარში ჩამდგარი პიონერები ფერადი ყვლასახვევებითა და პილოტურებით, დათვალეობების ემბლემებით, ნაირნაირი მაკრებითა და დროშებით. კიდელ უფრო ლამაზი სანახავი იყო აღლუმის დასაწყისი — წითელ-ყვითელი ბუმბუცი და თეთრი მტრედები რომ ააფრინეს...

— რა შესანიშნავად პატაკობდნენ მორაგებები, — თქვა ბოლოს მედეამ და სახეიზო ხაზის პასუხისმგებელ მორაგეს ლევან კილასონიას შეხატა.

საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა, პიონერთა რესპუბლიკური საბჭოს თავ-

მჯდომარემ ნ. გურგენიძემ დაავალა ლევანს ეს საპატრო საქმე. ყმაწვილმა ნიშნა გაამართლა.

სავერი ყურადღებისაყენ მოუწოდებს. პასუხისმგებელი მორაგე განკარგულებას იძლევა:

— სწორდით! სმენა! მოემზადეთ საქართველოს პიონერთა ორგანიზაციის რესპუბლიკური დროშის შემოსატანად!

ყველანი გავინაბეთ, ორკესტრის მარშზე მწყობრი ნაბიჯით მოდიოდნენ მიდროშე და მისი თანმხლებნი, დროშა სახეიზოდ შემობარეს და ტრიბუნასთან შედგნენ...

მედლას ყურადღებით მოუსმენია საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის მდივნის ნ. გურგენიძის, ძველი კომკავშირის ფ. გეგეშიძის, ლენინის სახელობის ელმავალმშენებელი ქარხნის კომუნისტური შრომის ბრიგადის ხელმძღვანელის ვ. პაპინაშვილის, სტუმარი თანატოლების ვ. პეტროვის (ლენინგრადი) და ი. მხითარაიანის (სომხეთი) სიტყვები.

— ელისაბულები გვეტყინა ტამისაგან, ამიერკავკასიის, სამხედრო ოლქის წარმომადგენლები რომ გამოჩნდნენ. მათ ჩვენთვის, საქართველოს პიონერებისათვის, საჩუქრად საბაროლო დროშა მოჰყინდით — ამბობს თვალმეგაბარწყინებული მედეა.

ამიერკავკასიის სამხედრო ოლქის პოლიტსამმართველოს უფროსის თანამეგობარ კომკავშირის დარგში ვ.

ფლარკია და ჩვენი ნაცნობი—მედეა კობლიანიძე.

მედეა გორის IV საშუალო სკოლის პიონერთა სახელთი ბავშვების ულოცავს პიონერული ორგანიზაციის დაბადების დღეს, მოუთხრობს მათ იმ მიღწევებზე, რაც მისმა სკოლამ მოიპოვა ლენინური დათვალერების პირველ წელს.

— რაზემუღში შეგქმენით საყოველთაო სწავლების საფუძვლი, „სასწრაფო დახმარების ეკიპაჟები“, „პიონერული ფარანი“, ვიბრძოდით, რომ არ გვეყოლოდა ზარბაძე და ჩამორჩენილი.

შემდეგ დაწვრილებით მოუთხრობს იმაზე, თუ როგორ მოაწყვეს სამამულო ომში დაღუპულთა სტენდები, როგორ ესტუმრნენ 9 მაისს მშათა სასაფლაოს და თივგულებით შეამკეს იგი. როგორ შექმნეს სკოლაში ინტერნაციონალური მეგობრობის კულები...

თანატოლებმა ტაშით შეაქეს მედეას სიტყვა.

მედეას სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, როდესაც კომკავშირის თბილისის კომიტეტის პირველმა მდივანმა ს. ზაბეიშვილმა გამოაცხადა, რომ დათვალერების პირველ წელს გაიმარჯვა პიონერთა გორის საქალაქო საბჭომ, და დელეგაციის წარმომადგენელს სიგელი გადასცა.

შემდეგ გაიმართა სახელდახელო კონცერტი — ცეკვები, სიმღერები...

პიონერთა სასახლეში მედეა პირველად იყო და ცნობისმოყვარეობით ათვალერებდა მის ყოველ კუნძულს—კაბინებს, ლაბორატორი-

ებს... საღზე მოხიბლა სარკეებიანმა დარბაზმა.

მედეამ შეიტყო, რომ სხვაგანაც ასევე წარმატებით ჩატარებულა ლენინური დათვალერების პირველი წლის ფინიშიშიში მიძღვნილი შეკრებები: ლენინის სახელობის ელშვალმშენებელი ქარხნის კომუნისტური შრომის ბრიგადამ, რომელსაც პაპინაშვილი ხელმძღვანელობს, „შრომის პიონერული ვახტის“ მონაწილენი მიიწვიეს; გაუმარჯვინათ თბილისის 118ე 114ე და მე-15 სკოლების პიონერულ რაზმეულებს. საქართველოს ალკ ცენტრალური კომიტეტის მდივანს ნ. გურგენიძეს მათთვის სიგელები გადაუცია.

„შეურიგებელთა“ რეიდის მონაწილენი კიოივის სახელობის კულტურის სახლში მისულან, ხოლო „ლენინის ანდერძის მიმდევარნი“ ზაქესში ყოფილან, შემდეგ კი თბილისის პიონერთა პარკში მოუყრიათ თავი. „ბუთი რგოლის მცირე ოლიმპიადის“ მონაწილენებს ფიჯკულტურის ინსტიტუტში ჩაუტარებიათ თავიანთი შეკრება, „საბრძოლო დიდების“ მოლაშქრენი კი თბილისის ოფიერთა სახლს სწევია.

დელეგატები თბილისის ღირსშესანიშნაობათა დასათვალერებლად მიემართებია. მედეა თბილისში პირველად კი არ იყო, მაგრამ ასე კარგად დედაქალაქი მხოლოდ ახლა გაიცნო.

საღამოთი ყველანი სპორტის სასახლეში შეიკრიბნენ საღამო-კონცერტის ჩასატარებლად — „პატარს ვა-

ბარებთ ხალხს და პიონერული ბლივის პიონერობს ეწვევით. კულტურის მინისტრის პირველი მოწვევა მათთვის პარკში ჩატარებულ შეკრებაზე იყო. მათთვის სიგელები გადაუციათ. მათთვის სიგელები გადაუციათ. მათთვის სიგელები გადაუციათ.

სახლში მარშის ხმაზე დაიწყო შემოქრანეს საქართველოს პიონერთა ორგანიზაციის ცენტრი.

შეკრების მონაწილენს მიესალმა საქართველოს კონკურსის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი ო. ჩერქეზია.

კონცერტმა მოხიბლა მედეაც და მისი თანატოლებიც.

ასე დასრულდა დიდი ბელადის ვ. ი. ლენინის დაბადების 95 წლისთავისადმი მიძღვნილი საქართველოს პიონერთა შეკრება, რომელსაც მამდინარეობდა 19-20 მაისს. 21 მაისს დელეგატები შინსიკენ გაემგზავრნენ.

წელს ბევრს სიხალეს ეზიარა მედეა. მეთოხვეკლაველი მოწინავე პიონერი პირველად ჩაბარებს გამოცდებს; არ ეშინია, გულმარად და მხნე ხედება გამოცდებს, — თავის იმედი აქვს!

ნონა ნორაკიძე.
ფოტო ვ. ზინდერისა.

ლი მზრიდან შემოვიყვინე კინოს გმირები, ისინი დარბოდნენ, ხტოდნენ, კამათობდნენ, რაღაცა უნებდნენ, რაღაცა აფეთქდნენ, ტროდნენ, იცინოდნენ... პეტკამ ვერ გაუშლო ამ ორომტრიალს და, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, მოჰყურებდა. მაგრამ ნურას უკაცრავად, უცერად ერთ-ერთი ფილმის გმირი მილიციელი წამოვიწია.

— რატომ გადაირბინე ქუჩა იქ, სადაც გადასასვლელი არ არის, — უყვირა მან პეტკას, — კინალამ ავტობუსმა გაგიტანა!

პეტკამ სცადა გასხტომოდა, მაგრამ მილიციელს მაგრად ჩაეღლო მისთვის ხელი. შემინდა პეტკა: ნამდვილი მილიციელი რომ ყოფილიყო, — კიდევ ზო, — ეს ხომ ფილმის გმირი იყო! პეტკა გაძლიანდა; აყვირდა... მას ირგავივე ხალხმა მოიყარა თავი, ყველა კინოს გმირები იყვნენ.

— რა მოუვიდა ამ ბიჭუნას? — იკითხა ერთმა დედაბარმა, რომელიღაც ფილმში, — ბნედიანი ხომ არაა?

— ჩვეულებრივი ხულიგანია, — თქვა ზოთი ხმით შლიაპინმა კაცმა. — ახლავე — მილიციისში არ უნდა ამას მტერი ლაილაი!

— ვერ უყურებთ, რა ალიაქობი ატება!

ყველა ერთად ალაპარაკდა: — შენეთ, ძლივსა სუნთქავს. — სახე სულ აუტრელებს. — ხელებიც უკაცრავადებს. — „სასწრაფო დახმარებას“ გამოეუძახოთ...

ათ წუთში „სასწრაფო დახმარებას“ მოვიდა, დადებანელი პეტკა საკაცუნე დააწვინეს, მანქანაში შეიტანეს და „სასწრაფო დახმარებას“ ადგილს მოსწყდა.

მხოლოდ მანქანაში მოვიდა გონს. მიხვდა, რომ ისევ წამლებთან და ექიმებთან ექნებოდა საქმე.

— უცებ თავში გაუთედა: „ქაღოქრობა, მხოლოდ ქაღოქრობა მიშველის“.

„სასწრაფო დახმარების“ მძღოლმა დღესაც არ იცის, რა მოუვიდა მის მანქანას იმ საღამოს: ზედ სავადმუყოფოსთან, მთელი სიჩქარით მიმავალმა, უცერად მოუხვია და თავისით გაქანდა, ორდინის ქუჩაზე ერთ სახლთან გაჩერდა, მანქანის კარი თავისით გაიღო, საკაცუნე შწოლიარე ბიჭუნა ელვისებურად გადმოხტა და „სასწრაფო დახმარებას“ კვლავ სავადმუყოფოსკენ გაბრუნდა.

პეტკა კი...

და ისევ დაიწყო სკოლაში ყოველდღე სიარული. გაკეთილებზე ისევ მოწყენილი იქნა. ერთხელ კი ყველა ძალზე გააოცა: საზეიმო დილის შემდეგ საინტერესო კინოსურთათ უჩვენებდნენ. პეტკამ უარი თქვა მის ნახვაზე, — თქვენ უყურეთ, მე კინო-ფილმებით აი, ასე ვარ, ყელამდე, — განაცხადა მან.

ერთ დღეს ბიჭებმა ტურნირი მოაწყვეს შაშხი. პეტკაც ჩაეწერა. შაშხი იგი ყოველთვის კარგად თამაშობდა. მაგრამ ამჯერად პირველი პარტია მოუგეს, მეორეს მეორეც, მესამესაც აგებდა. პეტკა ფიქრს გადააჩველდა. „შეშფოთდა ბიჭი, გადაწყვიტა კვლავ ქაღოქრობისთვის მიემართა...“ და უცერად, ყველას გასაკვირად, მესამე პარტია მოიგო. შემდეგ კიდევ მოიგო და ჩემპიონი გახდა. მას სპორტული პრიზიც კი გადასცეს. პეტკამ მხოლოდ ცხვირში წაიჭმუტუნა, პრიზი იღლაში ამოიჩარა და იქაურობას გაეცალა.

— იბღინებდა, — გაიფიქრეს ბიჭებმა.

მაგრამ პეტკა სულაც არ ფიქრობდა გაბღენძვას. იმ წუთიდან, რა წუთსაც ქაღოქრობა მოიშველია, მან უკვე იცოდა, რომ ჩემპიონი გახლებოდა. მაღლ მისთვის თამაშმა დაკარგა ყოველგვარი აზრი. „დადისკვამენ შაშხის ქვებს და... შენც აიყვანე და აიყვანე“.

სულ დაუძმარდა პეტკას გუნება. ყველა რაღაცას აკეთებს, რაღაცას ცდილობს, სადაც მიიჩქარის. თვითონ კი, რასაც მოისურვებს, ყველაზე ახერი უსრულდება. რა აზრი აქვს სხვით ცხოვრებას!

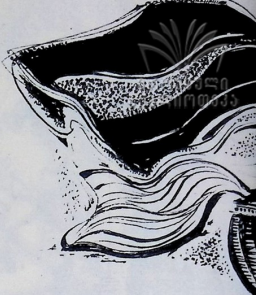
ნაწილი მირმა,

სადაც

ცოტა რამაა

არჩავეულებრივი

რა კარგია, რომ დაწამორდა. პეტკა თხილამურებით დადის, ცივურებით სრიალებს, თითქოს გახალისდა ცხოვრება. ერთხელ, სკოლაში რომ

მივიდა, კედელზე ასეთი განცხადება იყო გაკრული: „უსრულდება!! მე-4 — 7 კლასების საპორტსმენებო, შესდგეით და წაიკითხეთ!“

კვირას, „იშმაილოვოს“ პარკში ჩატარდება სათხილამურო შეჯიბრება. შეჯიბრში მონაწილეობს რაიონის ათი სკოლა. თითოეული კლასიდან გამოყავთ გუნდი ხუთ-ხუთი კაცის შემადგენლობით.“

პეტკას გაეხარა. მას მიიღებენ გუნდში. იგი კარგი მთხილამურეა. ეს ყველა იცის.

მართლაც, შესარჩევ შეჯიბრებზე პეტკა ვორბოცოვმა თავი გამოიჩინა (თანაც, ყოველგვარი ქაღოქრობის გარეშე) და იგი მამინვე ჩარიცხეს კლასის ნაკრებში.

კვირას „იშმაილოვოში“ დიდძალი ხალხი მოკრავდა. აქ იყვნენ მთხილამურეებიც, მსაჭიბიც, გულშემატკივრებიც; ყველაზე დიდგუნდენ, რა თქმა უნდა, პეტკაც ღელავდა. იგი პირველად როდემო მონაწილეობდა შეჯიბრებაში, პეტკა ფომინსა და ვასია ჩისნოკოვზე სწუხდა: — ახალბედები არიან და ვაითუ ჩააგდონ გუნდში.

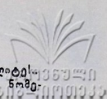
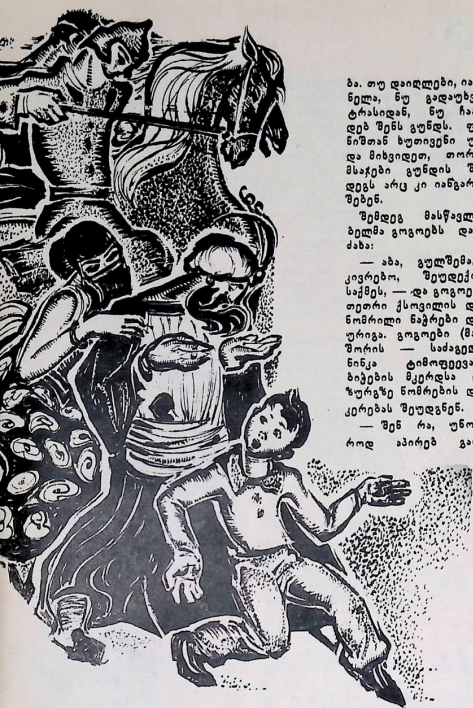
ბიჭებთან ფიჭუტულტორის მასწავლებელი აქიმ პეტროვიჩი მივიდა. მას ხელში წამწვინი ეჭირა.

— ბიჭებო, თქვენ ხუთ კილომეტრზე ირბენთ.

— ხუთ კილომეტრზე?! — შეერთავსა ჩისნოკოვი.

— მაცადე. ეს — მეშვიდეკლასელები ვარბიან ხუთს, თქვენ კი სამ კილომეტრს ვაირბენთ. სათხილამურო ტრასა მღმებით არის აღნიშნული. იგი წრებს აკეთებს და აგერ, იმ ტყეში გადის. ყველაფერი გასაგებია?

ბა. თუ დაიღლები, იარკ ნელა, ნუ გადაუხვევ ტრასადან, ნუ ჩაგადებ შენს გუნდს. უნინოშან ხუთივენი უნდა მიხვიდეთ, თორემ მსაჩებნი გუნდის შედეგს არც კი იანგარიშებენ.

შემდეგ მასწავლებელმა გოგონებს დაუბანა:

— აბა, გულშემატკივრებო, შეუდექით საქმეს, — ღა გოგონებს თერთი ქსოვილის დანომრილი ნაჭრები დაურია. გოგონები (მათ შორის — სამაგელი ნიკა ტიმოფევიც) ბიჭების მკერდსა და ზურგზე ნომრების დაკრების შეუღდენ.

— შენ რა, უნომროდ აპირებ გარ-

გაბედედ და კიდევ მიჩხვლიტუნომერი რა, ჩვეულებრივი ნომერია...

— როგორ, „ოცდათერთმეტი“ ჩვეულებრივია? შენ ცამეტ რიცხვზე გავიგოვს რამე?

— ეს ყველაფერი ცრუმორწმუნეობაა, — ჩაილაპარაკა პეტკამ, მაგრამ მერე დაფიქრდა და ჰკითხა:

— რა შუაშია აქ „ოცდათერთმეტი“?

ნიკამ კბილით გაკვნთა ძაფი და ეშმაკურად შეხედა პეტკას.

— შენ ხომ ცაცია ხარ, ცაცია... მასხადამე, შენთვის „ოცდათერთმეტი“ თარსი რიცხვია. ვაითუ სულ ბოლოს მოხვედდი — მან ოდნავ უჩხვლიტა პეტკას, გაიცინა და გაიქცა.

... როგორც იქნა, მეოთხე „ქადასის გუნდიც გამოძახეს სტარტზე. ტრასაზე ყველაში ერთბაშად კარ გაუშვიათ, აჩაბედ თითო-თითოდ, ყოველი წუთის შემდეგ.

— პირველი გვვა ვორობიოვი, — განაცხადა აქიმ პეტროვიჩმა.

პეტკა მიეწვინა.

მასწავლებელმა ალამი დაიწინა და დაუყვირა: „იარკ!“ პეტკა აღგოლს მოსწყდა, რამდენჯერმე მაგრად დააწვა ქახებს და სიქარეს მოუშატა.

რბილად გასრიალდნენ თხილამურები თოვლზე. მზე აღერსანამ იჭვრიტებოდა ხეოა შტოებსში. ებ, რა კარგია ცისფერ ტრასაზე სრბოლა!

პეტკას იჩვენება, რომ ყოველი შემხვედრი ალამი ებახის და აქეზებს მას: „ჩქარა, ჩქარა ჩემსკრეს მოუშატა!“ პეტკამ გაუსწრო ერთ მოთხილამურებს, მეორებს... აი, დაღმართიც, პეტკა ოდნავ მოიხარა. ყურეში ქარი აწივლდა. გაიღივს ბებიმა და ბუჩქებმა. მოსახვევთან პეტკას სიქარე არც კი შეუწელებია. დაღმართი ახლა უფრო ციცაბო გახდა. პეტკა მიმჭროდა და მიმჭროდა ცისფერ ტრასაზე.

პეტკამ უკან მიიხედა, — მოსახვევთან მოთხილამურები მოტრიალებიხის საყმაო ღრს კარგადნენ.

და აი, უკანასკნელი სწორი ბილიკი! მაგრამ პეტკა უკვე დაიღვინა მან ხომ სულ ახლახან გაუსწრო დაღმართზე კიდევ სამ მოთხილამურებს. ახლა შეიძლება უფრო ნელა იაროს, ცტა სული მოითქვას. მაგრამ ეს ხომ მას, პეტკას, უყვირიათ და უქნევენ ხელბებს! არა, არ შეიძლება სვლის შეწყობა. და პეტკა კვლავ მთელი ძალით აწვავს ქახებს. აბა, ფინისციკ პეტკას ყველანი გახს ებ-

— ყველაფერი. ჩვენ მალე გავალთ? — ჰკითხა ფომინმა.

— თქვენ ბოლოს გახვალთ. კიდევ მოგაკონებთ: ტრასა აღნიშნულია აღმებით. ივლით მხოლოდ ტრასაზე. მოსახვევებთან მსაჩებნი დგანან და ინიშნავენ — ყველამ სწორად გაიარა თუ არა. საყარისია, რომელიმე დაარღვიოს დისტანცია, რომ მთელი გუნდის ნაშრომი წყალში ჩაიყაროს. გახსოვდეთ, შეჯიბრება გუნდურია. მასხადამე, შედეგიც საერთო იქნე-

ბენას? — მოემა პეტკას ნინკას ხმა, — მირი აქ!

პეტკამ ყოველნით ვადავდა ნაბიჯი და გაჩერდა.

— მოდი, მოდი ნუ გეწინია, არ გაიჩხვლებ.

ნიკამ თითქმის შესარულა თავისი სიტყვა — მხოლოდ ორჯერ უჩხვლიტა. პირველ ჩხვევტაზე ბოდიში მოუხადა, მეორეზე კი უთხრა:

— რას წრიალებს! იქნებ იმისა გეწინია, რომ თარსი ნომერი შეგხვდა.

— შენ დაკერება არ გცოდნია. აბა,

ვივინა, უღიმიან. აქ-
ვენიცა ტილოფე-
ვეა. ისიც უციენს და
ხელს უტყაუნებს
მხარზე. პეტკა სა-
კუთარ თვალებს არ
უჭერის. ყველანი
რალაცას ლაპარაკობენ, რალაცას გვი-
თხებიან.

— ყოჩაღ, პეტკა, მაგრა მოდიო-
ლი!

— დილაღე, არა?
— პეტკა, ხომ არ წაქცეულხარ?
— კი, მაგრამ... აკიმ პეტროვიჩი
სადაღა?

— აი, ისიც, მან ჭერ სხვა მხაჩებ-
თან მიიჩინა, დააქტერდა მათ წამ-
შიომბის, — მერე კი პეტკასეინ გა-
მოქანდა.

— მაშ ასე, პეტკა: — ამბობს იგი
და პეტკას ეხვევა, — მომილოცავს
საუბრის დრო აჩვენე. უფროს-
კლასიელბასაც აჯობე.

უეცრად პეტკას ხელი სტაცეს და
რამდენჯერმე ჰაერში აისროლეს.
ირგავიე ყველანი იცინოდნენ. პეტ-
კა იღვა და თავისი თავი ყველაზე
ბედნიერი კაცი ეგნა.

ფინიზიანი კიდე პეტკას ორი თანა-
გუნდელი მოვიდა. მათაც კარგი დრო
აჩვენეს. საერთო შედეგით პეტკას
გუნდს წინ უსწრებდა ყველა დანარ-
ჩენ გუნდს. ახლა ფომინსა და ვასია
ჩენსოვსადა ელვოდნენ.

— ბიჭებო! „ოკლამეთოთხმე-
ტა“ მოდის ეს ფომინია!

ფომინი პეტკასავით მსუბუქად
და მოხლებლად ვერ მოდიოდა,
მაგრამ მასაც მხიარული ყუინით
შეხვდნენ. ფომინის შედეგი ვერ იყო
ისე სახარბილო, როგორც გუნდის
სხვა წევრებისა, მაგრამ აკიმ პეტრო-
ვიჩმა გამხნევა ბიჭები:

— არაუშვას, ჭირჭირობით თქვენ
აინც წინა ხართ. ვფიქრობ, ჩენსო-

კოვი ხუთ-ექვს წუთში
გამოჩნდება და თქვენ
მეორე ადგილს დაიკა-
ვებთ. მაგრამ თუ შეიღ-
რვა წუთში ვერ მოვი-
და, მაშინ მესამე ად-
გილზე გამოხვალთ.

ბიჭებმა მოიწყინეს.
— რა იყო, — თქვა
მანსაველებელმა, — მე-
სამე ადგილიც საპრი-
ზია. არ მეგონა, თუ

ამასაც მიაღწევდით. მეტი ვარჯიში
იყო საჭირო. მარტო ერთი კაცი კი,
რაც არ უნდა კარგი მოთხილამურე
იყოს, მთელ გუნდს ვერ იხსნის.

— მაგრამ, მესამეზეც რომ ვერ გა-
მოვიდეთ?...

— ყოვლად შეუძლებელია, — აკიმ
პეტროვიჩმა წიგნაკში ჩაიხედა, — რვა
წუთში ყოველი ახალბედა მოვია.

ფომინმა წუნარად თქვა:
— შეიძლება ვასია ვერ მოვიდეს.

იგი დაცა და ფეხი იტიქანა.

— რაო, ფეხი იტიქანა?
— ჰო, დაღმართზე, მოსახვევთან.

ბირველად მან მე გამისწრო. მე და-
ვუყვიერე: „ნუ ჩქარობ, დალოდობი-
მეთქი“. მან ხელი დამიქინა და გზა
განაგრძნა.

— მერე?
— მერე კიდე ვილაცას გაუსწრო,

მაგრამ მაშინვე შეანელა სვლა. აღ-
მათ, დაიქანცა. ამასობაში დაღმარ-
თიც დაიწყო. მოსახვევთან ვასია და-
იცა. მეც წავიქციე. ვერ დავამუხრუ-
პე თხილამურები. მუსივე წამოხვდით
და ვასიას შევუძახე: — დეკი-მეთქი!
ვასია წამოღდა და ფეხზე ხელი მოის-
ვა, — ვიტყინეო, — თქვა. — მაშინ
უკან დავბრუნდეთ, — ვუთხარი მე, —
მოგწვევდები-მეთქი. — ხომ არ გა-
გიძლი, — მიყვირა ვასიამ, — მე აუ-
ცილებლად მივალ ფინიზამდე. მეც
აღარ დაველოდე. მდინარის გაღმი-
დან რომ მოვიხედე, ვასია უკვე სწორ
გზაზე მოდიოდა. მართალია, უჭირდა,
მაგრამ მაინც მოდიოდა.

ბიჭები მოიღუშნენ: — არ გავვი-
მართლა, მესამე ადგილსაც ვერ ვე-
ღირებთოო. აი, გავიდა ხუთი-ექვსი
წუთი... კიდევ ორი წუთიც და, ყვე-
ლაფერი გათავდება.

— ბიჭებო, ვერა! თქვენი საქმი-
ეობა ნეტა, ვასიას ფეხი უფრო არ
ასტივდეს, თორემ შეიძლება გად-
მოვიდეს ტრასიდან და მაშინ გულს
შეჭიბრიბიდან მოსწინაა. თქვენი
ხსნა მხოლოდ სასწაულს შეუძლია.
„სასწაული“, — ეს სიტყვა მეხი-

ვით დაეცა პეტკას. იგი შეკრია, მას
სულ დაავიწყდა, რომ საკმარისია
ისწორებს და, სასწაულიც მოხდებნ.

— მიხდა, რომ... — ქოქმინით წა-
იხუტებუტა პეტკამ, — რომ... რომ
ვასია ჩენსოვსი გეგამიდან ჰქარზე
სწრაფად... — პეტკას უღებ მოეშვა
გულზე და დაამატა:

— ათქერ უფრო სწრაფად...

პეტკამ ტრასას გახედა და მოეჩვენა,
თითქოს ტრასაზე რალაც ლანდა
გაიფედა.

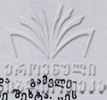
„ჩენსოვოვია“ — გაიფიქრა პეტ-
კამ და ფინიზისაკენ გაიქცა. სიხარუ-
ლისაგან ლამის ყვირილი დაიწყო.
მაგრამ სხვიანი კვლავ მღვმარად იც-
ქირებოდნენ წინ. მოსახვევიდან სხვა
მოთხილამურები გამოდიოდნენ, ჩე-
ნსოვოვი კი არსად ჩანდა. პეტკამ მი-
მოიხედა. უცებ თვალს მოკრა: მა-
ყურებლების ზურგს უკან, ოდნავი
კოქლიბით მოდიოდა ჩენსოვოვი.

— ბიჭებო, მოვიდა, მოვიდა!.. —
იყვირა პეტკამ და ჩენსოვოსკენ
გაიქცა. ერთ წამს ყველანი გაოც-
დნენ. ხოლო შემდეგ ისინიც პეტკას
გაჰყვნენ უკან. არც ყვიროდნენ და
არც ხელებს იქნევდნენ, — ჩენსო-
კოს რომ მიუახლოვდნენ კითხვები
დააუპარეს:

— შენ საიდან გაჩნდი?
— ტრასიდან გადაუხვები, ხომ?

— ვასია, როგორა გაქვს ფეხი?

ყველა ერთდროულად ეციხებოდა და ვასიას არ შეეძლო პასუხი გაეცა რაცა ცოტათი მიწყნარდნენ, თქვა:

— რას ამბობ, მე ტრასიდან არ გადამიხვევია...

ისევ აუწყალდნენ. მაგრამ ამ დროს მოვიდა აქიმ პეტროვიჩი და ბავშვები დაჩუქმდნენ.

— მასწავლებლო, ესენი ამბობენ, რომ... რომ მე ტრასიდან გადავხვევი... მე კი რაღაც უცნაური რამ შეემეძებვა. მე...

— რას ჩაიციხებართო — მასწავლებელმა მრისხანედ გადახედა ბავშვებს და ვასიას მოუბრუნდა, — რაკი გადაუხვიე, ჩანს, ვიჭირა სვლა. ძალიან ბტკივა ფეხს!

— ფეხი კარგად მაქვს. ტრასიდან არ გადამიხვევია... აქიმ პეტროვიჩმა შუბლი შეიჭიმუნა.

— ჰო, კარგი. გვიამბე, რა შეიქმნება.

ვასია ჩენსოკოვი მოუხა, თუ როგორ იტყინა ფეხი დაღმართზე და, ტკივილის მიუხედავად, მაინც განაგრძობდა სვლას. უკანასკნელ მოსახვევთან თბილამურებს თითქოს ფრთები გამოესხათ და ისე გამოაქანეს, მიწას არც კი ეხებოდა.

ბიჭებს ფრთების გაგონებზე გაეცინათ, ხოლო მასწავლებელი მივიდა ჩენსოკოვთან, შუბლზე ხელი დაადო და თქვა:

— ბავშვებო, ვასიას სიტყე აქვს.

გაიქცით და მსაჯთა მანქანა მოიყვანეთ.

— არავითარი სიტყე მე არა მაქვს — იყვირა ჩენსოკოვმა, მაგრამ არაინ არ დაუჭერა.

არავინ... პეტკას გარდა, რომელიც ცოცხალ-მკვდარი იღვკა. მხოლოდ მას შეეძლო ყველაფერი აეხსნა. მხოლოდ მას შეეძლო ჩენსოკოვის შეელა.

— ბიჭებო! — ამოთქვა პეტკამ ჩახლერილი ხმით, — ეს მე, ეს მე ვიჭადოქრე. ვასიას ნაამბობი მართალია.

ყველა სინანულით მიაჩერდა პეტკას. აქიმ პეტროვიჩმა შუბლზე ხელი გადაისვა. სიტყმე ჩამოვარდა. მხოლოდ ვილაცის სლუქუნოდა ისმოდა.

— საწყალი, — ტიროდა ნინკა ტი მოფივეთ, — ესეც ავადაა. აღმათ გაცივდნენ; უფრო თბილად უნდა ჩაეცვათ.

— დამშვიდდით, ბავშვებო, დამშვიდდით, — თქვა მასწავლებელმა, — მანქანაში ვრობოხივისთვისაც მოინახებდა ადგილი.

რამდენიმე წუთის შემდეგ, მანქანა ვასიასა და პეტკას საავადმყოფოსაკენ მიავანებდა.

პეტკა ჩაფიქრებული იუფრებოდა სარკმლიდან. ჯადოქარი გულგრილობამ შეიპყრო: „მოხდეს, რაც მოსახდენია. აღარ მინდა ჯადოქრობა“.

უფროდ მანქანა გაჩერდა. შუქნიშანი წითლად აინთო. გამვლელიები ქუჩაზე გადადიოდნენ. პეტკა კვლავ

გულგრილად უყურებდა გამვლელებს. უნდა იგი ადგილზე შეტკნა. „ეს ხომ ის დედაბერია? იგივე მწვანე ზოლებიანი თავშალი, იგივე ჯიხი და ხელჩანსა“.

პეტკა ვადმოხტა „პობედელან“ და დედაბერისაკენ გაიქცა. ამ დედაბერის გამო ვანდა პეტკა ჯადოქარი. დავი, მანვე, როგორც უნდა, ისე წართვას პეტკას ჯადოქრობის უნარი. ის იყო უნდა წამოსწროდა, რომ დედაბერმა მოულოდნელად მოხედა პეტკას, ჩახიხითთა, ჯიხი აქნია და წაცუხტ ცუხტა.

შუქნიშნის მწვანე თვალი აინთო. მანქანები დაიძრნენ, მაგრამ დედაბერი მაინც ვარბოდა.

— ვერ წამიხვალ, ვერ წამიხვალ, — უყვიროდა პეტკა და უფრო სწრაფად მისდევდა. მაგრამ ამ დროს ერთი დროადა ავტობუსი დაეჭახა. პეტკა დაეცა და... გამოეღვიძა.

დაიხ, ეს იყო სიზმარი. მე თავიდანვე ექვი შეპარებოდა ბევრ რამეში. მე ხომ ვიცნობ პეტკა ვრობილუს. იგი არასოდეს არ გადაიყვანდა ქუჩაზე დედაბერი და არც ხელჩანსის წალეზაში მიეხმარებოდა. პეტკა ასეთი კაცი როდა.

სხვათაშორის, ამბობენ, რომ პეტკა გამოიყვალა. ამბობენ, რომ ამას წინათ ვილაცის ტრამვაიში ადგილი დაუთმო. არ ვიცი — მართალია თუ არა ეს. თქვენ რას ფიქრობთ?

თარგმანი მ. შაბაძისაგან.

ბავშვებო, თქვენ ალბათ გასოვო, ჩვენმა ტურნამბო მიმდინარე წლის პირველ ნომერში გამოაცხადა, ოქტომბრის სიცოცხლისტური რევოლუციის 50 და დიდი ლენინის დაბადების 95 წლისთავისადმი მიძღვნილი, ნორჩ შემოქმედთა კონკურსი. კონკურსის გამოცხადებიდან დღემდე უამრავი მასალა მივიღეთ. მათგან საჩრდილკიო კოლეჯიან, ტურნალში დასაბუთად, ე. ი. კონკურსში მონაწილეობის ღირსად სენო რამოდენიმე ნამუშევარი, რომელთაც ვსწავუნებთ ამ კონკურსისათვის სპეციალურად შექმნილ განყოფილებაში „პრონერტული კაბადონი“.

მჭიდროსა ბავშვებო, მოგვეჩრეთ თქვენი აზრი გამოქვეყნებულ ნამუშევრებზე, მიიღეთ მონაწილეობა მათ განხილვაში. გასოვდეთ, კონკურსის ეთერი დიდ ანგარიშს გაუწევს მიიხვედეთა აზრს.

ველოთ თქვენს წერტილებს და ახალ საკონკურსო ნამუშევრებს.

ჩვენი სოფელი დღე

მისაბ საღამოვილი,
ბილისის, მე-15 საშ. სკოლის
IV კლ. მსწავლე.

ჩვენს სოფელს, სადაც ჩემი ბებიც ცხოვრობს, გორისა ჰქვია. მე მოუთმენლად ველო ვიდელი ზაფხულის ხრდადებებს, რომ მივაშურო გორისას, მის ღამაშ ველ-მინდვრებსა და ხაღებს, ანკაია ცივ წყაროს და, რაც მთავარია, ტლ-მეგობრებს. გასსაკუთრებით ღამაში და მომხიბლავია სოფლის დილა. დილით მზე რომ თავის ოქროსფერ სხივებს ამოადრქმევს, ირგვლივ საოცარი სიღამაზე იწვება. რა ღამაშიად მოჩანს ეს სხივები ხეხილის ფოთლებში და მწვანედ მოხიბნიე ბაღა-ხებს შორის. ყოველ დილით მზის ამოსვლას ვასწრებ და დოქით ხელში წყაროზე გავრბივარ. რა კარგია ცივი წყლით ხელ-პირის დაბანა!

—წია-წია-წია,—უხმობს პელო ბებია ქათმებს. რა სასაცილოა, როცა ამ ხმის გავრენაზე წიწილები კისრისტებით გარბიან საკენკის ასაკრფად.

შარავაზე იხმის ურმების ჰრიალი. ჩვენი სოფლის ბავშვებს ძალიან გვიყვარს ურმების სეირნობა; დავეკიდებით ხოლმე უკან და გვივარდის... „ბებო, არ ჩამოვარდეთ“,—გაფრთხილებს თეოფილე ბიძა. ჩვენ მათ პურის ძნების დაწყებაში ვეხმარებით, რომლებმაც კლმეუტრნოების კალოზე ეციდებიან, იქედან კი ურმეზე დავსწვებით და სიმღერით მთა და ბარს ვაყურებთ. დილიდან საღამომდე არ წყდება ტრაქტორების გუფუნო. ჩემი ყველაზე ახლო მეზობელი და მეგობარი—გურბანია; ჩვენ სულ ერთად ვთამაშობთ და ვსაქმიანობთ. აი, გავრბივართ მახლობელ ყანაში გო-

ბებისათვის ბაღაბის მოსატანად.—გოტებს „ღინჯა“ და „ხვართკა“ უყვართ,—მასწავლის გურბანი. მეც მას ვეუხიბრები და სასწრაფოდ ვაგსებთ კალათებს. შემდეგ სიამოვნებით ვუტყვართ, როგორ მიირთმევენ პატარა „ღუტუნები“ გემრიელ საუზმეს. განსაკუთრებით კარგია დილით ადრე სოკოზე წასვლა. ნანათიო არც კია, რომ ტუჩსკენ მივეშურებით. მთელი ტყე ნაშიანია. დედა მიხარებს—შორს არ წახვიდეთ, თორემ დაიკარგებით. ბებესა და ბუჩქებს შორის დაკუსული დავტვრებით. „გვარყა“, „მუბაღა“, „მიქლიო“, „ხახვილო“... რამდენი სოკოა ტყეში! კალათებს ავავსებთ და გაუწყული გამოვდივართ ტყიდან.

ვიღიანე ბახუა თითქმის ას წელს აზრის მიღწეული, მაგრამ შრომისადმი ხალისი და სიყვარული ჯერ არ დაუკარგავს. სისხამ დილით იგი მხარზე თხვადებულ სიცალეფებო ბილიკით მიდის ბოსტნის გასამარგლად. რა კეთილი და სათნო სახე აქვს მას, როგორ გვიყვარს იგი ყველას.

ასე მომხიბლავია ჩვენი სოფლის დილა. საღამო კი... საღამოც ასევე წარმტაცია. ამოდის მთვარე და ჩვენი სოფლის მარცხენი თათქო მთის წვერზე დგება. ბებთან მითხარა—იმ მხარეს, სადაც მთვარე მოჩანს, სოფელი ხახოლიაო. მე და გურბანს ასე გვგონია—იმ სოფელში რომ წავიდეთ, მთვარეს ხელით მივჭვდებთ. მთვარე ძალიან ახლოს გვეჩვენება. სულ ახლოს. ჩვენ ვოცნებობთ და ამ ოცნებებს დასასრული არ უჩანს.

გილა გოდუნიძე

თბილისის 112-ე სას. სკოლის მოსწავლე.

მზო, მზო ცხრათვალო!

მზო, მზო ცხრათვალო,
ოქროს ბურთად ანთებულო,
ვინ ან რისგან გაგთალო,
მზო, მზო ცხრათვალო?

ტყეში დათვი, დათუნია
ბევრი თაფლით დამთვრალაო;
მთაში ცხეარი, ბარში ძროხა
მწყემსმა ძლივსლა დათვალაო.

ასი ბაბა შემოგცინის,
ასი ბაღლი პატარაო;
ყვავილები ღაღანებენ,
მზო, მზო ცხრათვალო.

წინ გაზაფხულს მოუძღვები.
შუბს უღერებ ზამთარსაო;
მართალ ვეჯკაცს გამოაბამ
ას მკლავსა და ას თვალსაო.

ოქროს ბურთად ანთებულო,
ვინ ან რისგან გაგთალო?
ცის კიდურზე შემოდგები,
მზო, მზო ცხრათვალაო.

ყველას გვეტყვი, სად რა ნახე,
ვის და სად რა გადახდაო;
სადღაც შევლმა ნუქრი შობა,
სადღაც კერა განახლდაო.

მეტი რაღა ჩამოვთვალო,
რაც ბარს მოხდა, რაც მთასაო,
მეტი რა ვთქვა, რაღას მოვცე
აღთასა და ბალთასაო...

გულუხვობა და სიკეთე
ღმერთმა შენზე დაცალო,
შენზე ვმღერით საგალობელს,
მზო,

მზო ცხრათვალაო!

მზო, მზო!

შებე, ბიჭო,
გაზაფხული მოვიდა,
აპრილია,
შეიკვიტა ხეები.
სიხარულით
მეც სიმღერა მომინდა,
ბანს მაძღვეენ
ტყეები და ხეები.

იამ გვერდი
დაუმშვენა ველ-მინდვრებს,
ენძლებმა
თავი მორცხვად დახარეს;
დაგვიბრუნდნენ,
დაგვიბრუნდნენ მერცხლები,
გაზაფხულის
მოზბაძენბა გვახარეს.

მზო მზო!

მარინეს კაბა უყიდეს,
ჭრელი არის და ღამაზი;
მეც მიყიდეთო, ატირდა
მისი ძამიკო რამაზი...
ვინ იტყვის: ბიჭი კაბაში
არის თუ არა ღამაზი!

ქოთუნე

— დათუნია ღრიალავ,
დათუნია, დათუნია,
სოჭვი, ვინ გაკოტრილა,
ვინ აგივდო აბუჩად?

— ფულუროში, ფულუროში
მოვიპარე თაფლი...
— უსურე შენ, მერამდენედ?
— ვაი, მაგას დათვლი?

— სანამ გინდა სხვისი შრომით
თავის რჩენა, ბაჯბაჯავ?
ხომ ხედავ, რომ ციქტნა მწერმაც
დაგკბინა და დაგჯაბნა!

სანდუკი
კოხაი

მრავალ
მარჯინანი
მეტისი მე-2
საშ. სკოლა,
VIII კლასი.

მანანა შიშინი,
54-ე სსი სკოლის IV კლასის
მოსწავლე

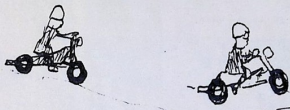
გასული წლის სექტემბერში რგოლის ხელმძღვანელად ამირჩიეს. ჩემს რგოლში თორმეტი ბიონერია. ჩვენ, მესამე რგოლის წევრებმა, მაშინვე მოვიწყვეთ რგოლის შეკრება და მოვილაპარაკეთ, როგორ წარგვემართა მუშაობა. შევთანხმდით, მეორე დღისათვის ყველას თავისი წინადადება წარმოედგინა. იმ დღეს წესიერად არ მიიხიბნებია; მეორე დღეს თითოეულ 10-10 წინადადება მიიტაცწაოაყენა, ხოლო დათმ მთელი რვეული მოიტანა ასეთი წინადადებებით: ჩვენმა რგოლმა მოვაშენოთ კურდღლები, მოვაშინაუროთ დათვის ბეღი, ჩამოვაყაპოთ კოსმონავტების კურსები, ზოფიწვიოთ ნანა ალექსანდრია, შეგქმნათ ილია დითუნაშვილის სახელობის კუთხე („კუთხურთან“ დაკავშირებით).

ხანგრძლივი კამათის შემდეგ გადავწყვიტეთ: პირველ ყოვლისა, მოგვეშაღებინა დიდი, ლამაზი ალბომი წითელი არმიისა და საქართველოში სიბჭოთა ხელისუფლების აღმყარების წლისთავთან დაკავშირებით. მისი გაფორმება დავავალეთ თამარიკო სახაროვას, რომელსაც ხატვა ეხერხება, ხოლო მასალების მოტანა მთელმა რგოლმა აკისრა. მე მეგონა, ჩვენი ბიჭების ჩანა რგოლის საქმიანობაში გამიჭირდებოდა და ვანსაკუთრებულ ი ზომების მიღება დამჭირდებოდა, ვინაიდან სულ ბურთის არიან გადაყოლილნი. მაგრამ პირიქით მოხდა, — მათ მზადყოფნა განაცხადეს და კოსმონავტებზე მასალების შეგროვება თვითონ აკისრეს. მათივე დახილებული თხოვნით ქილაობაში გამოვიწყვეთ პირველი რგოლის ბიჭები (რგოლის ხელმძღვანელი მზა ბენიაშვილი), გადაწყდა აგრეთვე, რომ 25 თებერვალს ჩვენს რაზმთან

ერთად მონაწილეობა მიგველო საზეიმო დღეაში.

ეს ყველაფერი ჩვენ შევასრულეთ. გამოვეშვით იუმორისტული კედლის გაზეტი „ბიჭვარი“. ჩვენი რგოლის წევრს — მარინე ჭეიშვილს ისეთი თვლი აქვს, არაფერი არ გამოეპარება და, როგორც ჩანს, ბევრს დაესუსხავთ.

ამას წინათ ჩატარდა რაზმის შეკრება (რაზმის ხელმძღვანელი ვაი ასიტაშვილი). ლამაზა ბიონერხელმძღვანელმა და ჩვენი კლასის დამრიგებელმა მარგო საჯაიამ ბავშვების აკადემიურ მოსწერებაზე და ყოფაქცევაზე ილაპარაკეს. მისხარია, რომ ჩემს რგოლს ამ მხრივ ცუდი მაჩვენებლები არა აქვს. (ერთი ჩამორჩენილი მოსწავლე გვეყავს, მაგრამ აქ არ დავახელებ, რაკი სიტყვა მომცა — გამოვსწორდებით). სიტყვაში მეც გამოვედი. პირობა დავდე, რომ უკეთ ვისწავლით, ავამალლებთ რგოლის მაჩვენებლებს და სოცშეუბრძოლი გამოვიწყვეთ II რგოლს (რგოლის ხელმძღვანელი დარეჯან ვეფხვაძე). ბოლოს, მე ვთქვე: — ძალ-ღონეს არ დავზოვათ, ჩვენ გავიმარჯვებთ-მეთქი. ბიჭებს გაეცინათ, — ალბათ იფიქრეს, ამას რა ძალ-ღონე აქვსო. რა გენა, როგორც ჩანს, ბიჭებთან აღმზარდლობითი მუშაობა უნდა ჩავატარო.

მოსწავლეობის
და

მარინე მხვრელიძე,
ქობულეთის რაიონის
სოფ. ქობულეთი.
VI კლასი.

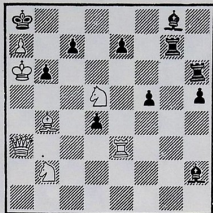
გზაფუხერი

ვინ თქვა, გულში თითქოს აღარ ჰყვავის ნუში. არ ფარუატებს ფანტელები გაზაფხულზე, მაშ, რა არის კვირტის ახლად აფეთქება, უღვაში რომ ამწყვანდება მიწის გულზე...

გაზაფხულის ჭრელი ცეცხლი მოედებათ ბაღა-ბაღში მოგზავიზე ღამაზ ატმებს, სიჭაბუკის ღვება ეკამი საოცნებო, გაზაფხული ყვავილების კოცონს ანთებს.

გაიღვიძებს ენძელა თუ ხარისთვალა, თვალს გაახელს არემარე განაზული. მზის აღმურში გაუგებია ცა და მიწა, გაიღვიძებს სანატრელი გაზაფხული.

დალი მაზმიშვილი,
ქარელის რაიონის სოფ. ღარბის
ნაშ. სკოლის მოსწავლე.

და-ძმა

დ. და პ. შურაშიძელები, აბაშის მე-2 საშ. სკოლა.

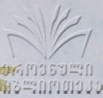
■ ■ ■

ბები, ბები, ბებია,
 უი, ჩავძინებია!
 ზღაპარს ახლა მე ვეტყვი:
 ცხრა მთას იქით მთებია,
 იქ ბიჭია მალხაზი,
 ჰყავს წიქარა—ნიკორა
 ყველა, ძუნწი, ბორბოტი—
 იყო, არა იყო რა.
 მზის ქალს ერთი ბებო ჰყავს.
 სულ შენსავით კეთილი,
 ძილში ჯაგრად არ ჩაგყვეს
 მზადა მაქვს გაკვეთილი.

კობა ქალანდაძე,
 ქუთაისის მე-2 საშ. სკოლის
 III კლ. მოსწავლე.

მ მ ტ მ ა ნ ა

მე ვუმღერო

მე ვუმღერ ენგურს, არაგვს და ჭაბუხის,
 მცხეთის ჯგერის ფრესკებს, მარტვილს და ბოლნისს,
 დაწურულ ბადაგს კახური ვახის,
 ნანატრ სიმწვანეს ოდიშის მოღის.
 მე ვუმღერ არმაზს, გორსა და ატენს,
 სხივმნათ მამულს და ქართლის შევილობას,
 რუსთაყის ფოლადს, გუგუნა მარტენს,
 ინდუსტრიალურ მხარგაშლილობას.
 მე ვუმღერ ზღვაში აფრების ტყაცუნს,
 დიდი გემების ხვავს და ბარაქას,
 ოცნების ჩქერებს, სიცოცხლეს კაცურს,
 ქორწილს, ძეობებს სოფლად, ქალაქად.
 მე ვუმღერ წინსვლას, ახლის ძიებას,
 ჯან-ღონით სავეგ გულღების ფეთქებას,
 და დედა-მხარეს ვთხოვ პატივებს,
 თუ უკეთესი სიმღერა ვერ ვთქვა.

■ • • ■

თუმცა არ მახსოვს ორმოცდაერთი,
 ტკივილი მისი მაინც მაწვავლებს,
 და თვალწინ მიდგას ღრუბლები დენთის,
 და თვალწინ მიდგას აღმდგარნი მკვდრებით
 გმირები, თავი რომ გვანაცვალეს.
 მე თვალწინ მიდგას ყურ აკლდამები,
 მიწა—ნაპოხი მჩქეფარე სისხლით,
 შინმოუსვენელი ჩვენი მამების
 ნათელი ხსოვნის გაუკვდავების
 ობელისკები—დიდების ღირსი...
 და უსაზომო პროტესტით სავეგ,
 ნორჩთა სახელით ვაცხადებ ასე:
 --- ჩვენ ვართ ათასნი, არმია მთელი,
 არა ნერვების და არა ომების,
 ჩვენ ვართ მომავლის ხასხასა ტყერი
 და ულმოობელი, მშეინვარე მტერი—
 იმ სასტიკ დღეთა განმეორების!
 რაულ ჩილაჩავა,

ზუგდიდის რაიონის სოფ. ძველი აბასთუმანის
 საშ. სკოლის მოსწავლე.

მია ბულაძე,
 8 წლის.
 თბილისი.

ამამი ვასაძე.
სსრკ სახალხო
არტისტი

სიტყვა აქტიორი არ შეესაბამებოდა.

სახიობა ნიშნავს სახით მოქმედ ადამიანს, ისევე, როგორც აქტიორი — მოქმედ ადამიანს.

მსახიობი (აქტიორი) თეატრის ერთ-ერთი აუცილებელი ელემენტია. როგორც ცნობილია, თეატრი განისაზღვრება სამი ელემენტისაგან: ავტორის, მსახიობისა და მაყურებლისაგან. შეიძლება იყოს ავტორი, იყოს მაყურებელი, მაგრამ თუ მსახიობი არ არის, არ შეიძლება იყოს თეატრი; შეიძლება აყოს ავტორი, იყოს მსახიობი, მაგრამ თუ მაყურებელი არ არის, თეატრიც არ იქნება; ხოლო, როცა არ არის ავტორი, მაგრამ არის მსახიობი და მაყურებელი, თეატრი არის. მანასადავამ, თეატრის მთავარი ფიგურა — მსახიობია.

პიესის ავტორი თავის აზრებს მსახიობის საშუალებით გადასცემს მაყურებელს. ეს უკანასკნელიც მსახიობის მიშვეობით აღიქვამს ავტორის იდეებს. მსახიობის მიერ წარმოდგენილი პიესის შთაბეჭდილება სხვა არის, ვიდრე წაითხვით მიღებული შთაბეჭდილება. როგორც მუსიკაში, კომპოზიტორის მიერ დაწერილი ნოტები თუ არ უსრულდება რომელიმე ინსტრუმენტით, მუსიკას ვერ აღვიქვამთ, ამავე — თუ პიესის გამოჩენი მსახიობის მიერ არ იქნა წარმოდგენილი, ამ გამოჩენის სახეს სრულყოფილად ვერ ჩავერგდებით, — მარტო წაითხვით პიესა ძნელი სათვინებელია.

მსახიობი დროის გარკვეულ მომენტებში, გარკვეულ იდეების შესაბამისად ახასიათებს რეპერტუარს, თავისებურად წარმოვიდგენს გმირს, თავისი დროის ელემენტით მოსავს მას, მაგრამ ავტორის ვაზარების ძირითად საზღვრებს არ სცილდება. მაგალითად, როცა ლაპარაკია კლასიკური რეპერტუარის განახლებაზე, ეს ნიშნავს მდენი დროის მოწინავე ადამიანის სულიერ ცხოვრებამდე მის ახალდებას, რაც მსახიობის შემოქმედებით შესაძლებლობაზეა დამოკიდებული. იმისათვის, რომ მსახიობმა კლასიკური რეპერტუარი განახლოს, ის უნდა გამოიწვიოს თანამედროვე რეპერტუარში. თანადროულობის სულისკვეთების მუხაირადტრე თეატრში, ავტორთან ერთად, მსახიობიც უნდა იყოს. თუ მსახიობს არა აქვს სიახლის გიძნობა, ის ვერც თანამედროვესა და ვერც კლასიკურ რეპერტუარს ვერ განახორციელებს, მხატვრულად ჩამორჩება, ვანვლილი, წარსული შემოქმედების შინა გახდება და თეატრში წამყვანი შემოქმედის როლს ვერ ითამაშებს. ე. ი. მსახიობისათვის აუცილებელია არა მარტო ბუნებრივი აქტიორული ნიჭი, გარეგნობა, ლამაზი ტემპერი, სუფთა დიქცია, ტემპერამენტი, მუსიკალური სმენა, არამედ — ფართო, მრავალმხრივი ვაზთულება.

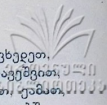
მსახიობად იბადებიან, მსახიობობის სწავლა შეუძლებელია, მაგრამ სამსახიობო ტექნიკა ისწავლება და მსახიობი ვალდებულია ისწავლოს იგი, თუ სურს აჯობოს იმ გლეხს, რომელსაც ტომარაში ცოცხალი გოჭები ჰყავდა და დამალული და მსახიობს გაეცებოდა გოჭის ჭყვივის გამოცემაში. მიუხედავად იმისა, რომ გლეხი ნამდვილ გოჭებს ატყვივებდა, მაყურებელმა უნარიანობისა მსახიობს მიაკეთებდა, ისე მხატვრულად და დამატარებლად ბაძავდა იგი გოჭის ჭყვივით.

მსახიობი უნდა მომზადდეს, უნდა აღიჭურვოს სასცენო ტექნიკით — მეტყველებაში, პლასტიკაში, უნდა მომზადდეს ფსიქოლოგიურად და ფიზიკურად, ვინაიდან მსახიობი თვითონ არის თავისი თავის ფუნქცია და ტილოც. მისი პიროვნება უნდა გაქრეს პიესის გმირის სახეში, ე. ი. უნდა გაურღიასობს; ამიტომ, მარტო ფიზიკური ვარჯიში როდი ემარა, საჭიროა სულიერი ვარჯიშიც.

სულიერი ვარჯიში ნიშნავს იმას, რომ ვკითხულობთ საუკეთესო მხატვრულ ნაწარმოებებს, ვუსმენთ საუკეთესო მუსიკას, დავდივართ საუკეთესო სამხატვრო გალერეებში, ვმუყურებთ საუკეთესო სპექტაკლებს, ყურადღებით ვაკვირდებით თეატრში უფროსი თაობის შემოქმედებს, არც ერთ საზოგადოებრივ ღონისძიებას არ ვაკლდებით, ჩამბეჭდვით ცხოვრების ფერხულში, რათა თანამედროვე სულისკვეთება შევიპისსლობოროყოთ. დრამად ვგრძნობდებთ ცხოვრების მაისცემას... თუ რაოდენ ზეგავლენას ახდენს მსახიობის შემოქმედებით ზრდაზე ცხოვრებისეული მოვლენების დრამად აღქმა, ამაზე ნათლად მეტყველებს შემდგომი.

მომრბი კახახიძე

ვბრუნდებით...
ღურჯად ბინდდება,
ისევ საამო დარია.
როგორ არა ვთქვათ, რა ვნახეთ,
საიდან მოგვიხარია!

დიდხანს გეცოფოვა საამზოდ
ჩვენი მგზავრობის ზღაპარი;
ბიძინა მასწავლებელმა
სულ მოგვატარა მთა-ბარი.

დიდადრიან გავედიო
დიდ ხევთან თამაშ-თამაშით,
წერ ვიტრიალეთ კარგა ხანს
იქვე, ბერმუხის ჭადაში.

შემდეგ თეთრ კლდეზე ავედიო,
აგყვავა სიმხნე და სიმარნე,
იქ ვნახეთ მამა-პაპათა
ნაგები ცხე-სიმაგრე.

რა ნაშენები ყოფიდა,
რა ქვა-ღულაბით შეკრული,
ის ჩვენი მხარის გუშაგი,
ჩვენი მთა-ბარის ერთგული!

იქიდან ნახირს დავხედეთ,
ნელ-ნელა მისკენ დავეშვირეთ
მწვემსებს ვენვიეთ, უამაო
შუქი ჩაუდგათ თვალებში.

მამაშვილურად მიგვიღეს,
გული გვაჩვენეს ნათელი,
ენა აუღგეს სადამურს,
ჩვენც გვათქმევინეს სათქმედი.

ვაშობდით: ეს დღე, ხალისი—
ჩვენია, ჩვენებურია.
იქვე მწვანეზე გორავდა
გახარებული მურიია.

მარჯვნივ და მარცხნივ ფერდობზე
ნებიურად სძოვდა ნახირი,
მზე ფერმას ადგა გვიჩვეინად,
დასავედიისკენ დახრიდი.

ის მშობლიური მიდამო
გვიხმობდა იიდი ხანია...
ახლა იქიდან მოვედივართ,
იქიდან მოგვიხარია!

გამოვა, თუ კი სასახლის აშენებას ვერ მოახერხებ. რამ-
ღენჯერ გავვიგონია და გვექმის: ბუნებით ნიჭიერი ყმა-
ველია, მაგრამ განვითარება აკლიაო“.
მსახიობის შემოქმედებაზე იმდენი ლიტერატურაა,
რომ ეს ჩემი მცირე ნათქვამი მსახიობის შესახებ წვეთი
არ არის ზღვაში. მე კმაყოფილი დავჩრები, თუ ეს პატა-

რა წერილი ბიძგს მისცემს ნორჩ თაობას, მოიძიოს მსა-
ხიობის ხელოვნებასა და მუშაობაზე არსებული მდილარ-
ი ლიტერატურა, რომ უფრო ღრმად ჩასწვდეს სამსა-
ხიობო ხელოვნების არსს. უსასრულოა აღმანიის სიყ-
ვარული ამ ხელოვნებისადმი, ისევე, როგორც ეს ხელო-
ვნება თვით აღმანიწია უსასრულო...

ლადო მისინიშვილი — კამლიძე
(უ. შექსპირის „ჰამლეტი“).

ვასო აბაშიძე — პარაპეზა
(გ. ერისთავის „გურა“).

Complex graphic element at the bottom right containing the text 'ქართული ლიტერატურის კლასიკი' and a portrait of a woman's face.

გაყვანილი გზები

სხილავი მღვდანი

— გემსის? — ჩურჩულით იკითხა ნუკრემი

— რა გააწყალე გული! — გაწყრა მზისაგარი, მერე ნუკრის მიუახლოვდა და უთხრა:

— რატომ მაშინებ?

— არც მიფიქრია, — იწყინა ნუკრემი, — განა შენ არაფერი გემსის?

— არა.

ნუკრემ მრავალმნიშვნელოვნად გააქინა თავი და ჩაფიქრებულმა განაგრძო გზა.

ფრთხილად მიიწვედნენ წინ ყოველი ნაბიჯი, ყოველი მოსახვევი მთულოდნელობით იყო სასვე. ფარნის მრგვალ მუქზე ხან რა გამოჩნდებოდა და ხან რა სქალაქტივებდა ჩამოღვენითილ მარიალებს ხშირად ისეთი ფანტასტიკური ფორმა ქონდათ, რომ ვრუხბელი უკნლიდათ ბავშვებს. ზოგი სქალაქტივითმაგაწევილ ჯადოქარს ჰგავდა, ზოგი — გოლიათ ცნოვლია. ზოგს სწორი ფორმა ჰქონდა და ძალიან ჰგავდა მინიატურულ მუშუნას.

— მართლა მოგესმა რამე, თუ იხუმრე? — იკითხა ვიტალიმ, როგორც კი ნუკრის წამოეწია.

— რა მესუბრებოდა, — შიშნარევი სერიოზულობით უპასუხა ნუკრემ, — ასე მეფონია, თითქოს ვიღაცა მოგვდევს.

— შიშს დიდი თვალები აქვს, — ავტორიტეტულად განაცხადა გიგომ, რომელმაც ყველაფერი გაიგონა. მაგრამ არ უნდოდა უსაბოგონო გრანობები გამკლიერებულყო.

გამოქვამული თანდათან დაღვიწროვდა. წრისებრი თალი ჯერ ოვალური გახდა, შემდეგ კედლები წელში გაიშართნენ და წვერწყვეთილი სამკუთხედი შეჭარეს. კირქვიანი ნიადაგი გრანიტისა და ბაზალტის ქანებმა შესცვალა. ნახარებიდან აღარ თნახვდა წყალი და შედარებით სიმშრალე იყო სქალაქტივების

ტყე უკან დარჩა. კედლებმა სწორი გეომეტრიული ფორმა მიიღო და გამოქვამული დერეფანს დაესვაგისა. გახშირდა ნახარლები.

ნუკრი ბოლოდან შესამე მიდიოდა; აკვიატებული აზრი მისევენებს აღარ აძლევდა. მალიამო იყურებოდა უკან, სინელებში. გარკვევით ემსხრა მსუბუქი ნაბიჯების ხმა.

— ფრთხილად იარეთ! — მოისმა წინიდან.

ბავშვებმა ნაბიჯს უკლეს. ხელისფათურით მიიწვედნენ წინ. ნაპარლებთან შემოსავლეს ეძებდნენ, მაგრამ ვერ პოულობდნენ და გადასასვლელებს აქვთებდნენ. გიგი თვითონ ამოწმებდა გადასასვლელის სიმაგრეს, მერე პირველად გოგონს გაატარებდა, სულ ბოლოს ზვიადი გადადიოდა.

— შესდექ! — გაისმა სინელებში გიგის საიტყვად დაბოხებული ხმა.

ზვიადმა დრო იხელთა, წინ გაატარა და ცნობისმოყვარეობით იკითხა:

— რა მოხდა?

გიგიმ პასუხის ნაცვლად ფარნის მუქი ააყლა შეველად აპართულ კედელს და გაიფიქრა: ნუთუ შევცდი, ნუთუ სხვა გზით უნდა წავსულიყავით?.. არა მეფონია. ლურჯი ისარი ყოველთვის ჩრდილო-დასავლეთს მიჩვენებდა. არა, შეველომა არ დამიშვია. მაგრამ, გაითვ გამოქვამული საერთოდ არ გადის მეორე მხარეს? მაშინ რაღა გქნა?

ამაღლ დაცოცავდა ფარნის მრგვალი მუქი ხორციანი კედელზე. მონოლითის ნახაზარცე კი არსად აჩნდა. იგი თანდათან ვიწროვდებოდა და ბოლოს სომავგით

იკარგებოდა. ჩამოცხა, პაერი დამძიმდა და ჩამოიხუთა.

— აქეთ, ბავშვებო, აქეთ, ჩემს მუქს გამოჰყავთ! — გაისმა სინელებში ზვიადის ხმა. — აქ კიბისმაგარი რაღაც უნდა იყოს.

ბავშვებმა ზვიადთან მიიბრინეს, შემოხვივნენ და განცეფრებული ათვალურიებდნენ კლდში გამოკეცილი მაღალ საფეხურებს, რომელიც კაცის სიმაღლეზე იყო გაჭრილი და ამიტომ ვერ შენიშნეს თავიდანვე. უხელოთი კაცი ძლივს დაეტეოდა. შეველად აღმართული საფეხურები ლოდის თავზე გადადიოდა და ითხუთხა ღრმულში უჩინარდებოდა.

— რაღას ვდგევართ? — იკითხა გიგომ, — შიდი, მომხმარეთ.

ერთმა ერთი ფეხი დაუმაგრა, მეორემ — მეორე, მესამემ ხელები შეაშველა და, როგორც იქნა, პირველ საფეხურზე შესვლეს. გიგომ ფრთხილად აიარა კიბეები და კვებ შეველად აღმართული ლოდინ გადაშლისასა აშხანავგებუ:

— ამოღით, აქ გასასვლელია.

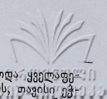
* გაგრძელება იხ. „პიონირი“ № 5.

რიგრიგობით ავიდნენ ბავშვები ვიწრო კიბეზე და შესასვლელთან შედგნენ. ნუკრიმ და ვიტალიმ ფარნები მიაშუქეს. გამორჩადა ვიწრო დერეფანი. დერეფანს აშკარად ეტყობოდა, რომ ხელოვნურად იყო გაჭრილი. კედლებს გარკვევით აჩნდა მჭრელი იარაღის ნაპრალი. იატაკიც მოსწორებული იყო. გიგა პირველი შევიდა დერეფანში და დანარჩენებს ანიშნა — მოწყვეით. სიწყნარეს შიშოლოდ ფეხის ხმა და წყლის ჩხრალი არ დევნა. ხმა ეგვიბიდან მოდიოდა და დერეფანს გასდევდა. დერეფანი ლარივით სწორი და სხვადასხვა სიმაღლეზე გაჭრილი იყო. ბავშვებს ხშირად უხდებოდათ კიბეებზე ასვლა. აქ კიბეები მოხერხებული, ფართო და უფრო კარგად შენახული იყო. ერთ დერეფანს მეორე სკვლიდა, მეორეს მესამე და ასე დასურულბოდა. სულ ბოლოს, ერთ ყველაზე გრძელ დერეფანში, ღრმა ჭა იყო. გიგამ ფარნის შუქი ჩააყალბა ჭის სწორ კედლებს და ძირი გაანათა. ყალბყზე დაშარბამ მოკლექარანამა შუბებმა ეშვებეგით გაიღღღეს სინათლეზე. შეშინებულმა ბავშვებმა უკან დაიხიეს და

გაფითრებულბემა ერთმანეთს გადახედეს. — როგორ მოექცეთ? — იკითხა ზვიადმა. ხმა არავინ გასცა. შიშისაგან ყველას ენა ჩავარდნილბა. კარგა ხანს დუბდნენ და აქეთ-იქით აცეცებდნენ თვალბეს. ბოლოს, მანამა გამოერკვა და გადაწყვეტით თვბა: — უკან დაებრუნდით. — უკან? რას ამბობ? — გებარზბა ნუკრი, — რა დროს უკან დაბრუნებბა, წინ ხომ ფათერაკებეით სავსე საინტერესო გზბ გველის. ერთიც ენახით და, განძი აღმოვჩინოთ, რას იტყვით, მიუჭებო, მგომი ეს უფრო საინტერესოა, ვიდრე კოშტებს შორიდან ვადევნოთ თვალბე. — კარგე, თუ ძმბ ხარ, ნუ ყვები ზბაბრებს, — შეუტბი გიგმი. — მბგას ჯობბა თოკი ამოიღო და ჭბში ჩაეშვბ. — მესმის, მეთაურბ, — ხალისით შესბახბა ნუკრიმ და ზურგბათის გახსნბ დაიწყო. — ჩგენ არსბდაც არ წამოვბლოთ, — ჯოუტბად განაცხბბა მანანამ, — მე და მზვიენარს მოგებზრბდა ამ ჯურღმულში სიბრულბე. ესეც არ იყოს, სბცბა თერთმეტი გბხდებბა და გვებინებბა. — ვიპოვით შესაფერის ადგილს და დასაბინებლბად დავბანაკდებთ, — მშვიდბე და მუგო გიგმი. — ხომ არ გბბბირიგე, აქ რა დბგვბბინებს! — ასე სწვრბა ინსტრუქციბში. სწორბე ამ დროს დერეფნის ბოლოდან მბბიმე ნბბბეგბის ხმბ მოისმბ. ბავშვებბი გაბსუსნენ და ერთბად შეტურდნენ. ნბბბეგბის ხმბ იმდენბად მბგაფიო და ძლიერბი იყო, რომ გბბოქვბბული შეზზნარ-

ბა. ყოველ ნბბბეს ლითონის ღრჭბბბლი-ბა და ორსტლის შიშინეს; ხმბ ერთბო-ბა. ნბბბეგბზორის კბრგბ-დბბი ინსტრ-ბული იყო და ისეტი შობბგბბბილბეს იქმბებობბდა, თითბოს გოლიბთი შობბბ-ბეგბბო. ბავშვებბი სულგბბბბული იდგნენ და არ იცობდნენ, როგორ მოქცეულბყ-ბენ. შუბის ანთბების ეწინდბით, ვბბბო შეტზე წბბოვიდესო, სბბნელე ებ ერთბ-ბობბად აბლიერებბდა შობბბგბბბილბეს. ნბბბეგბის ხმბ თბნდბათან აბლოვდებობბდა, ძლიერდებობბდა. მერე, ამ გბბბყრებებებ ხმბურს მუსიკბა შეეკბბბა — სუსტი, მეტბისმებტბად სუსტი, მბკრბმ საბბბოდ თბ-ბრულბდამზებვეტი. უტბობბი იყო მუსიკის ბბნ-ბი, ტბქტი, ედერბბობბა, მბკრბმ ჯბბბ-ბბბით მოქმედებბდა იგი ბავშვებზე. მუსილბბი მოცეგებბით, თვბალბეზე ბბბიბი გბბბეგბბბობბდა და ერთბბბბად ჩაებინბთ. ნუკრიმ უკბნასკნელი ღბბე მოიკრბბბ, რბც ბბლო და ღბბე ქბბინბდა, თბვი დაიქ-ბინბ და წბბბით გბბის მოვგო. ხელისფბ-ბოური თბბებბნა თბფი, სბსსლუტეს სბ-ბრებეგბელი თბბი გბბბბბდო და მბრცენბა ხელით ფბრბანი ჩბრთო. გბბბებბბად გბბბბბბა თვბლი და გულსფბბბცკბლი გბბბბბბა მზერბ ფბრნის შუტისბკენ. — დერეფბნში არავინ არ ჩბნდა. კბრგბ ხანს იდგბ ნუკრი გბბებებული და თვბლბეს არ უჯერბდა. მერე ამხბ-ბნბგებს გბბბხებბდა. ისინი თბნდბათან მო-ბლიობდნენ გბბს. ისე იყვნენ, თბბბბის რბმდენიბე დღე ღრმბა ბბლით ებბბბო და აბლა ბირველბად იღვბბებენო. მთქნ-ბრებ-მთქნარებთი იფშენებდნენ თვბ-ლბეს, რბც მბსბდა — ყველბფერი სბზნ-ბრბით აბსოვბდბთ. — სბბდ ვარ? — იკითხბ მბნბნამ და უხბლისოდ წბბბობზლბხბნბ.

— დიხანს მეძინა? — გამოფხიზლდა ვიტალი.

რომ იყოღეთ, როგორი სიზმარი ვნახე, — წამოიწყო მისისავამა, — თითქოს დღევანდელი ვიყავი და...

— მე კი უცხს სანაპიროს ურჩხულებს ვებრძოდი, — სიტყვა ჩამოთარდა ზვიადმა, — კონუსისმაგვარი ფორმა ჰქონდათ.

კონუსის სხენებამ ყველა ერთბაშად გამოაფხიზლა. მიივინეს, რაც მოხდა, და ძალიან გაუჭირდა; მიხადნენ, რომ ღრმა ძილით ეძინათ. ერთნი ამ ამბავს დალილობით სწიდიდნენ და დაუყოვნებლივ მოითხოვდნენ დაბანაკებას, მეორენი ამტკიცებდნენ — მოგვეყვინათ. ზოგიც სიზმრის სინამდვილედ ახალბედა და სისულელეებს ყვებოდა. ნუკრი ამტკიცებდა, რომ სინამდვილე მხოლოდ მან იყოდა, — მე პირველმა ჩაერთო ფარანი და, დერეფანში რომ ვიწმე ყოფილიყყო, აუცილებლად დავინახავდი.

— ჩემი აზრით, — დასაქვანა ნუკრის, — აკუსტიკურ ეფექტთან გვეკონდა საქმე, — პო, აკუსტიკურ ძალეუნიანკიანათ. ასეთი რამ ხშირად ემართებათ კოსმონავტებს. ერთხელ, როცა პიონერთა სასაზღეო, კოსმონავტიკის კონტინტი, მთელი სამი საათი ვიჯექო ნოლიორბეზულ ბაროკაშურსა, მომჭრენა, თითქოს ფასუქანი მუძახდა შორიდან და თავისკენ მიხმოდა. „ეს ვაკუუმის ავადმყოფობაა...“ — ამისთანა მამინძია გიორგიმ.

— ყოველ შემთხვევაში, ყველაფერს აქვს რაღაც ახსნა. — თუკა გიგიმ, — ისე, ტყულებურალოდ, არაფერი ხდება ბუნებაში.

— დაიწყო ფილოსოფია, — ხელი რაქინჯა ზვიადმა და გვერდზე გადაეხატა, იატაკს დახედა, დააკვირდა და უცებ იყვრა:

— ნაკვალევი!
მეტი რომ გავარდნილიყო ამ ჭურღლებში, ასე ისოვ კ არ გაოაყებდა ბავშვებს. ყველანი ზვიადთან მივივინდენ და იატაკზე დიხანჩენენ. იატაკის ხორკლიან ზედაპირს აშკარად ეცხოზობოდა უთოს ფორმის ოდნავ ჩაღრმავებული ნაკვალევი, რომელიც შავად მოჭიქული და ჯერ კიდევ თბილი იყო.

— ესეც შენი აკუსტიკური ეფექტი, — თუკა ვიტალიმ და მრავალმნიშვნელოვნად გადახედა ნუკრის, — ხედავთ, სანამდე მოსულა?

უკანასკნელი უთოს ფორმის ანაბეზლი იმ ადგილას იყო, სადაც ადრე ბავშვები იდგნენ. ბავშვებმა ბარკს გადა-

ავლეს თვალი, ნუკრიმ ფეხი გაჭკრა გრავად დაყრილ ზურგჩანთებს. ბარკი საგანძირადად შეთხლებული ჩანდა.

— რადიოგამაძენები არ ჩანს, — შეწყება იგი.

— არც ჩემი ზურგჩანათა.

— ჩემი კი განასვენებებოლია. მალე გამოირკვა, რომ ყველას რაღაც აკლდა.

— სასწრაფოდ გავეცალეთ აქაურობას, — ბრძანა გიგიმ, — ნუკრი, ჩაიდა და ჭა დათავალეთერ. როგორღე უნდა მოვასერხოთ მეორე მხარეს გასვლა.

ნუკრი ჭას მიუახლოვდა, შეამოწმა, როგორ იყო თოკი დამჯერებელი, დაჭიდა და ზედ გადავიკადა. მეორე მხარე რებუტი ფარანი ჩართო. ფარნის მრგვალი შუქი ჭის ერთი კუთხიდან მეორე კუთხეში დახტოდა. ნუკრი ფრთხილად მივიცვდა კვევით. ჭა არც ელ ღრმა აღმოჩნდა და მალე ნუკრი სქელღანჩიანი ფესსამეულის ძირით ფრთხილად შეუბო სამარბეზლივით აღუსლი წვერს. მეჩერდა, მეჩერ შეუბნობრის თავისუფალი ადგილი მოძებნა და ფეხზე დადგა. მიმოიხედა. მარჯვნივ ვიწრო გასასვლელს მოჭკრა თვალს და დაუსტყვიდა. სტვენის სტვენითვე უპასუხეს ზვიადან და მალე მთელი რაზმი ქვევით ჩამობარკდა.

— ყველა ჩამოვიდა? — იკითხა გიგიმ.

— ყველა.

— მამ, დროს ნულარ ვეარგავთ, ვაივოდეთ.

ზვიადმა ზემოთ აახედა გიგი. გიგიმ ტურზე იკბინა და ზვიადს მთელი ძალით მოუჭირა ხელზე ხელი. ჭა ზემოდან საცობისმაგვარი ლოლით დაიხურა.

— რა გვევლება? — იკითხა ზვიადმა.

— ჩუ, — თითო მიიღო ტურზე გიგიმ და მიმოიხედა. რაკი დარწმუნდა, რომ მათ გარდა ყველას მოუსწრო გასასვლელში გაძრობა, ჩურჩულით დაუმატა, — უკან დასახევი გარა რომ აღარ არის, ამის შესახებ ჩვენს ზარს არავინ არ უნდა იყოღეს, გეძმის?

— მესმის, — უხალისოდ დავთანხმე ზვიადი და ალალაკებულ შეუბნობრის ჭსა გაეკვლიდა, ორად მოიხარა და გასაძრობში შეჭყო თავი. მას ფესდაფეხ მიჰყვა გიგი. ზვიადი მიძიმედ სუნთქავდა და ხელის ფათურით მიიკვლევდა გუას.

„გათუე მეორე მხარეს გასასვლელი არ არის?“, — ფიქრობდა იგი და ეს ცხვი სულს უფროაქენდა, მისცენებდა

აღარ აძლევდა. ხან უნდოდა, ყველაფერი ერთკვა მეგობრებისსავსეს, თუკიკი ნახევები გაეზიარებინა მათთვის, ხან — ერთბიბოდა ამის გამბეზლას.

ვიწრო დერეფანი გათართოვდა და განმალო. გიგი დაწინაურდა და ისევ წინ წუშქვდა ბავშვებს. ნუკრიმ პიონერული მგზავრული წამოიწყო, მოეწონა ექითი დაახლოებული სიმღერა და უფრო აუწია მხას. გიგებიც აქვეყნენ, გიგი და ვიტილოც წამოეფილდნენ და რამდენიმე წუთის შემდეგ ბავშვებს ფარნებით განათებულ ქვის დერეფანში სიმღერა ატეგუნდა და ახვირთდა. სწრაფად ააწყეს ფეხი. ნამიჯას სიმტკიცე და ძალი შეემატა. ბავშვები გახალისდნენ, გამხიარულდნენ. ესუბნობრის დერეფანში და მაინც მთელი ეს სასწირო ვაჭრობიბობა მოჩვენებითი იყო, რადგან ყოველი მათგანი გინებში ღრმად იყო ჩაჭვდილი რამდენიმე წუთის უკან მომხდარი ამბავი.

ყველაზე მეტად მაინც ზვიადი წუხდა. მას მოთმინების ფილა ავეგო, ხანმიჯას მოუჭკრა, ვიტალის წამოწოწია და ჩურჩულით შეგითხა:

— ნაკვალევის ვერაფერი შეამჩნიე?

— რა უნდა შეგეშინია? — კითხვითვე უპასუხა ვიტალიმ.

— ნუთო არ მიპქციე ყურადღებამ, რომ ნაკვალევი მხოლოდ ერთ მხარეს მოლიოდა.

— მეგრ რა?

— ის, რომ უხბლავი მდგვარი უკან არ დაბრუნებულა, როცა ჩვენს მის ნაკვალევის ვითავლიორბედით, ჩვენს გვერდით იდგა, — ვიტალის მაგივრად ახსნა ნუკრიმ.

— ჩვენს გვერდითი? — გაიკვირვა ვიტალიმ. — კი მაგრამ, რატომ ვერავინ შეინიშნა?

— იმიტომ, რომ ანტიწივთერებისაგან არის შექმნილი.

— კარგი ერთი, თუ ძნე ხარ, სხვა რაც არ უნდა ვეთქვა; ყვილიოდას დახვიჯრებდით, მავას კი — ვემა. ასლა პირველულასულეზმას კი იცინა, რომ ანტიწივალავი ჩვენს სინამდვილეში ვერ იარსებებს, იგი იმ წამსვე ენერგიაში გადავა.

— მე მასსთვის ერთ მოთხრობაში ეწერა, რომ...

— ეგ, — ამოიხრობა ვიტალიმ, — მოჰყვება ასლა.

— მაგისი რა მოვასხენოთ, — ჩაერია სავბარში ზაზა, — მაგრამ მე ისეთი მეგრძნება მატქს, თითქოს უხბლავი მდგვარი ფესდაფეხ მომეჭობოს.

— სისულელეა, — ატიყინდენ გოგობი.

გადამტებთა გიყვარს, — თქვა გიგობი. — იმან თავისი საქმე გააკეთა, ბარგი მოიტაცა და წაიღია.

— კარგია, თუ კიბრია და მარტო ბარგის მოსატყებლად არის პროგრამირებული, მაგრამ თუ ცოცხალი არსება, მაშინ არა მარტო ასე იოლად მოგვეშვას.

— შესვენებაზე გაგარჩეთ ამ საკითხს, — თქვა გიგობი, — ახლა კი ცოტა სწრაფად იარეთ.

გვირამი უსასრულოდ დაგრძელდა. ლარივით სწორი ლაბირინთი თავსა და ბოლოში დაფიქტი წვრილდებოდა და ისეთი შთაბეჭდილება იქმნებოდა, თითქმის ბავშვები ყოველთვის შეუძინ იმყოფებოდნენ. ერთფეროვნება გულისგამაწყვრილებლად მოქმედებდა და უბედრობის გრძობას აძლიერებდა. ბოლოს, როგორც იქნა, ერთფეროვნება გვერდებში გაჭრილმა გასასვლელმა დაარღვიო. ყოველ ან ნაბიჯზე თითო გასასვლელი იყო, ზოგი მარჯვენა, ზოგი მარცხენა მხარეს. გულდაბულ დათავალიერება ყველა გასასვლელს, მაგრამ ახალად რაღდენიმი მეტრის იქით გასასვლელი მოთავსდებოდა. ბავშვებმა რაღდენიმი იქნის საჭიროდ იარაღიც ეპოვნეს და სათუთლად შეინახეს მხარეთმცოდნეობის მუზეუმისათვის გადასაცემად.

აქ ყველაფერი ისეა, თითქმის ეს წუთია შეწყვეტეს შენაშა, — თქვა ზვიადმა და ცოტა ხნის დუმილის შემდეგ დაუმატა. — ჩვენ ხომ არ შეგეშალებთ ხელი?

— მაგის რა მოგახსენო, მე კი ასე მგონია, თითქმის ფარანთა განძისა-მალში ვართ, წუთიც და — რომელიმე ლაბირინთში უცნობი ფარანის სატროფაჯს წაიყვანდებით, — თქვა ოსტინამ უსულუმბ ვიტალიმ, — ასეთ ლაბირინთში ვინაში ვგვლად ფარანებზე მარხავდნენ ან განმეულობას მალავდნენ?

— საქართველოში ფარანები არ ყოფილა, და თუ აქ რამეს აღმოვაჩნეთ. ჩვენი წინაპრების საკუთრება იქნება. საერთოდ, საოცარია, რატომ აქამდე არ შეისწავლეს ეს გამოქვაბულები, — თქვა გიგობი.

— მე კი მოხარული ვარ, რომ გამოუგვლდე გვირამში მოგვლით. ყელში ამოვიღებთ გვირამბუნებები — ღამნაზად გამოვიშვებთ უნიკალური ექსპონატებით და გაუპირობებლად ახსნა-განმარტებთ და აქ კი სულ სხვაა, — აღტყვებნას ვეღარ ვაჩვენებ ნუკრი, — აქ თით-

ქოს იმ შორეული წარსულის უშუალო მონაწილე ხარ და წინაპრთა ნაკვალებზე მიიბრუნებ.

— ჩვენ უფრო მეტს ვლაპარაკობთ, ვიდრე რამეს ვაკეთებთ, — შეკვირდა მონაწილე გიგობი. — უკვე ღამის თორმეტი საათია და დასაბანაკებლად ადგილიც კი არ შეგვიჩრჩევია. სასწრაფოდ დაიარეთ ახლო-მასლო გვირამები და დასაბანაკებლად ადგილი შეაჩრჩეთ. ათი წუთის შემდეგ ისევე აქ შევიკრიბებით. რაღეს უდევრათ, იმოქმედეთ!

ბავშვები გაიფანტნენ გასასვლელებში და თითოთი გვირამი დაცარიელდა, წყველდნა მოიცავა. მხოლოდ ღამისმონათურა ბუტყავდა იატაკზე და დაბინდული მუკი სუსტად ანათებდა იქვე დაყრილ ბარგს. თანდათან დაისადგურა სიჩქურე და მთელი გვირამი ფოლადის ყალიბით გადასო. დრო განებვირდა და ზანატად გაიჭიბა. მოჩვენებები სასულეობად გამოვიდნენ. თავისებური, სწენი-საფეის გაუგებარი ხმაურით ავიყო იტანურბა. დაორტ და სივრცე ერთმანეთში აირია. გამოტრეტებულმა სიბნელემ ცივად ამოისუნთქა. ობლად მბუტბავ ნათურის მთლად დაეკარგა ძალა. უფრო გაბუქდა ფერები. უკვე, კვილის მხამხალივით გააბო წყველდა. მალე მას უფრო სასწრაფოკვილი მხოვრ ხმა აყვავა და ნემსივით წვირობდა ბეჭერა ქრუანტილებით დაუარა გამოქვაბულს.

კვირდნენ გოგობები.

შთავარ გვირამში ერთი-მეორის მიყოლებით გაიოღა ჯიბის წივებმა და ლანდებოვით მოფარფატებ ჩრდილები ხმის მიმართულებით გაქვებნენ. გოგობი არ პასუხობდნენ, ისევე კვირდნენ და, როგორც ეტყობოდა, ერთ ადგილზე იდგნენ. ბიჭები თოფები მოიმარჯვეს და უფრო მოუჭარეს სირბილს. სულ წინ გიგობი და ნუკრი ვარბოდნენ. ნათურის მრგვალი მუკი ბაჭისასვით დახატლად დიფფის უსწორმასწორო იატაკზე. კვილის ხმა თანდათან გაღუფრდა. როგორც ჩანდა, გოგობი ახლოს იყვნენ, მაგრამ ხმა უკვე შეწყდა. ბიჭები თოფნაკრავივით შედგნენ და ერთ ადგილზე გაიყივნენ. ნუკრიმ ცივი ოფლი მოიწმინდა სახიდან და ხელისფათურით მოძებნა გვერდზე მდგომი ამხანაგი.

— ტა-ტა-ტა, ტა-ტა-ტა, — ესმოდა ნუკრის უსუსთარი გულისცემა.

— რაღას ვაეჩრდიო, წინ — უფრო თავის გასამხევებლად იყვირა ზვიადმა და თვითონ პირველი ეკვირდა, წყველდა დაწარჩენებზე მიჰყვნენ. ცოტა ხნის შემდეგ ზვიადი შედგა და სული მოითქვა.

— სადღაც აქ უნდა იყვნენ, — თქვა მან, — კარგად დაათვალიერეთ ახალი ფერი გამოგრჩეთ.

— აქეთ თავიან არის, — თქვა ნუკრი.

— შეუძლებელია, კარგად მოძებნენ. ნუკრიმ ფარანი მოიმარჯვა და რამდენიმე ნაბიჯი წინ წავიდა. მხოლოდწინდელად ფარანის ყვირთულმა შეშმა გოგობების ფინდდაკარგული სახეები გამოგლიჯა წყველდა.

— აქეთ, ბიჭებო, აქეთ! — იყვირა ნუკრიმ და გოგობებთან მიიბრინა.

— რა მოგივიდათ?

— რატომ კიოლით?

— რა მოხდა? — დააყარეს კითხვები.

კედელს აკრული გოგობები უახროდ შეკურებდნენ ნუკრის და ხმას არ იღებდნენ. ნუკრის, ცოტა არ იყოს, შეშინდა, ნელა მიუახლოვდა გოგობებს და სათითოდ შეანჯღრია. პირველად მანანა მიეცა მანანა, კისერზე ჩამოკიდდა ნუკრის და აქვითინდა.

— კარგი, კარგი, დამშვიდდი, — ბუტუნებდა ნუკრი და მეტობრულად უთათებნდა მხარზე ხელს.

მანანას გული ამოუჯდა.

ვიტალიმ და გიგობი ძლიეს მოასულიერეს მზისაკენ.

— რა მოგივიდათ, რა მოხდა? — იკითხა გიგობი.

— იქით... — დაიწყო მანანამ და ხელი სიბნელისკენ გაიშვირა, მაგრამ აზრი ვეღარ დაამთავრა და ისევე ამოუჯდა გულში.

ყველამ ერთდროულად მანანათა ფარანი იქით, საითაც მანანამ მიუთითა და მხოლოდწინდელისაგან უკან დახივის მზისაკენა სახეზე აიფარა ხელი და ამოიგვიზინა.

რამდენიმე მეტრის იქით, მრგვალ დარბაზში, დამანის თერთად მზინავი ირო ჩონჩხი იდო. ჩონჩხები ერთმანეთში იყო გადამლართული, თითქმის სკადვილის წინ ერთმანეთს მოეჭვივნენ. იქვე ედღო ირო ძველბურთი ორღესული ხანჯალი.

— რა უბედურებაა, — ჩაილაპარაკა ზვიადმა, მაგრამ მისთვის უფროსდგნა არ მიუტყვევიათ. ბავშვები გახეშებულნი იდგნენ და თვალს ვერ ამოიხედდნენ და უცნაურ სანახაობას. გიგობი კედლებს ზიანათა ფარანი და საკუთრობითი შექს დაანატრებულმა ფრესკებმა მადლიანი ღმილით გამოამანათეს. ვაკვირდებოდა ბათქაშიდნ. ოღნავ გვერდით წარწერის

მსავსი რაღაც იყო, ჭერი შუაში კვლე-
სისი გუმბათოვით მალდებოდა.

— ეს ან ცკლესიაა, ან რომელიმე
ძველი დიდებულის საგვარეულო აკლდა-
მა, — თქვა გიგამ და შუქი ისევ ფრეს-
კებს მიანათა.

— სასაფლავს არ გავს, — შეესიტ-
კვა ნუკრი, — წინათ ასე არ მარბა-
დნენ საქართველოში, ერთი ძვირფასი
ნივთივი კი არ დევს მიცვალებულის. მე
ვყოფილვარ გათხრებზე, სადაც...

— იქნებ ჩვენამდე აქ ვინმე იყო და
აკლდამა გაძარცვულია, — შეაწყვეტინა
სიტყვა ვიტალიმ, — ან იქნებ, სხვაგან
გაძარცვულა?

— არა მგონია, გაძარცვული რომ
იყოს — ძველები ერთმანეთში იქნებო-
და არეული და, საერთოდ, გაძარცულ
საფლავებს ყოველთვის ეტყობა ქურდის
ხელი.

დუმლი ჩამოწვა. მოულოდნელმა აღ-
მოჩინა სული აუფორიაჩა ყმაწვილებს.
მათი გონება ელვის სისწრაფით ამო-
ტეტყვედა ახალ-ახალ ვარიანტებს
ორი შორეული წინაპრის ასეთი უცნაუ-
რი სიკვდილის შესახებ. ერთ ვარაუდს
მეორე ცვლიდა, მეორეს — მესამე...
ჭეშმარიტება კი საუკუნეების მიღმა
იმალეოდა და მისი მიგნება არც თუ
ისე იოლი საქმე იყო.

მეურღობა ზვიადმა დაარღვია.
— ხედავთ, ბიჭებო, — თქვა მან, —
იქ, ხანჯლებს გარდა, კიდევ რაღაც ავ-
ღია, მგონი პერგამენტია.

— პერგამენტი კი არა, — გამოაჟა-
რა გიგამ.

— მიიღი ვნახით, იქნებ მართლა პერ-
გამენტია, — თქვა ნუკრი.
ადგილიდან არაფერს დაძრულა. შიში
ფეხებს უბრკავდა ბავშვებს, თუმცა ნახ-
ვის სურვილიც არ აძლევდათ მოსვენე-
ბას. ეს ვერძნობა თანდათან ძლიერდებო-
და, ცნობისმსოყვარებებს აღიზიანებ-
და, აუჭებდა. ბოლოს, ნუკრიმ ვეღარ
მოითმინა:

— რა მოვივლიათ, გემინიათ? — გა-
მოძვედა იკითხა მან.

— შენ? — ერთდროულად შევიტობს
რამდენიმე ხმა.

ნუკრის ბავშვ აუთოთოლდა, გაფითრ-
და. მერე სიწითლემ გადაურა სახეზე.
სხარტად შეტრიალდა, სწრაფად მიუა-
ხლოდა ჩოჩნებს, მრგვალად დასველ
პერგამენტს ხელი დაავლო და სირიო-
ლით გამოიტყა უკან.

— აბა, გამომართვი, — ამაყად თქვა
ნუკრი და პერგამენტი გიგის გაუწოდა.

— მე მომეცით, ცოტათი ვარჩევ
ძველ ქართულს, — წაებოდა პერგა-
მენტს ზვიადი, მაგრამ გიგამ არ დააბე-
და.

— მოასწრებ წაკითხვას, ჯერ დაემა-
ნავდეთ, ხომ ხედავ, გოგონები ძლივს
დგანან ფეხზე. არც გევიხანძრია. მე, მა-
გალითად, შშია და, საერთოდ, ნუ და-
ვარღვევთ ინსტრუქციას, — ჩემი აზ-
რით დასაბანაკებლად მეტყველ ცრუ ლა-
ბირნილი აჯობებს ყველას. დერეფანთა-
ნაც ახლოს ვიქნებით და გარგასც უცებ
გადავიტანთ. ახლა დავეტრიოდეთ და
დროზე გადავებარდეთ.

ბავშვებმა სწრაფად გადაიტანეს ბარ-
გი ცრუ ლაბირინთში და სახედახე-
ლოდ დაბანაკდნენ. ბიჭებმა სადილ
ტომრები გასწნეს და ერთმანეთის გვერ-
დით გამალეს. გოგონებმა სუსათ-სახიო-
ბაზე ამოალაგეს.

— თუ ძმა ხარ, მათხოვე პერგამენ-
ტი, — შეევედრა ზვიადი გიგის, — თო-
რემ ლოდინისაგან სული დაბეღია.

— ჯერ ვივანძვებით, — თქვა გიგამ.
— რა დროს ვაზამთა, მივიცი, — გა-
აჯარდა ვიტალი.

გიგამ შუბლი შეკრა, უხალისოდ გა-
დასცა გრავინილი ზვიადს და გვერდზე
გადაც. ზვიადმა ფრთხილად გამალა
გრავინი და გახარებულმა წამოიხანძრა:
— ბიჭებო, ძველი ქართულია!

ნუკრიმ უფრო მოხერხებულად მიუხა-
თა ფარანი ზვიადმა პირველი სიტყვის
ასოვით დამარცხვით ამოიკითხა: „მრ-
ვალ-ტან-ჯული“. მომდევნო სამ სტრი-
ქონში ასოების გარჩევა შეუძლებელი
იყო. ზაზამ მაინც მოახერხა რამდენიმე
სიტყვის ამოკითხვა: „მონაი ხეთისა...“ მერე
რამდენიმე ნიშანი ეწერა, რომლის მნიშ-
ვნელობა ზაზამ არ იცოდა. ეტრატის
ბოლო, დაახლოებით, შემდეგი შინაარ-
სის იყო: „ეთია ეშმაკი მაცდურთა...“
შიში დაგვეუფლა რამეთუ არ გაგვეცა
განძისამყოფელი, რომელიც სამიღიდა
ჩაუფალით ადვილსა შინა ბრძანებისა-
მებე. თათბირი ვცავით: მოგვეცა ერთ-
მანეთი და საიღულო მოლოდ უღლი-
სათვის გაგვეწოდო. დმერთო, შევგინდ-
ამინი“.

ზაზამ ხელმოკრულ გადაიკითხა ეტ-
რატის და ზოგიერთი ადგილი დაა-
წუტა.

ვიღას ახსოვდა ჭამა. ბავშვები ერთ-
მანეთს აღარ აცლიდნენ აზრის გამოთ-
ქმას. ფანტასტიკურ ფორმებში ცოცხ-
ლდებოდა საქართველოს გმირული წარ-

სული, მთელი ისტორია; აურაცხელი
რბევა-აწიოკება მოიგონეს ბავშვებმა,
მაგრამ ვერაფრით ვერ მოახერხეს ეტრა-
ტის დათარიღება.

— აი, გმირებიც ამათ ჰქვია! საი-
დუმლოს გაცემის შეეშინდათ და ერთ-
მანეთი დახმაცეს, — სიამაყით თქვა გი-
გამ.

— ემ, — ამოვიმინა ნუკრემ, — რას არ გაგაკეთებინებს სამშობლოს სიყვარული. მე, მაგალითად, წამიციხხვას, რომ...

— სხვა დროს მოგიყვები, — შეაწყვეტინა ვიტალიმ. — ხომ ხედავ, რა დღური არაა გოგოები.

— არაფერია, გამოიძინებენ და ხვალ აღაფარებენ უმასსოვრებათ, — ანუემა ზვიანმა. ნუკრემ მრავალმნიშვნელოვანდ შეინძნა:

— საინტერესოა, რას ფიქრობს ხელმძღვანელი, უნდა მოუძებნოთ განძი თუ, ინსტრუქციის თანახმად, გზას გაავარძელებთ?

— ისე მოვიქცევით, როგორც ინსტრუქციამის სურათი — გზას გაავარძელებთ, — კატეგორიულად განაცხადა გიგომ.

— ძალიან კარგი, რასან ასეა, მე ვერჩები და მანამ არ გამოვალ აქედან, სანამ განძს არ ვიპოვებ. ვინ დარჩება ჩემთან?

მაცდური იყო ეს კითხვა, უფრო მაცდური კი — განძის პოვნის შესაძლებლობა, მაგრამ არავის გამოუთქვამს ნუკრისთან დარჩენის სურვილი.

— ლარჩეო, — მრასანად თქვა ნუკრემ, — გემინიათ?

გიგი ფეხზე ადგა.

— სხვა დროს მაგ სიტყვებისათვის პასუხს აეგებდი, ახლა კი მიპატებიან. საერთოდ, გეყოფა ლაყბობა. უკვე გვიან არის და დროა დავაძინოთ.

— დაძინებას ყოველთვის მოვასწრებთ, მერ მხოლოდ ეს გამაგებინე, აპირებ თუ არა განძის მოძებნას?

— განძი არასდროს გავკვეყვია, უცხო სამყაროს მუშენა კი არ დავგელოვებ. იქნებ დავაგვიწყდათ, რისთვის გამოგე-

გზანებს, ხომ არ მოვავაგონო? — გიგომ თვლით გადაავლო ამხანაგებს. — განძის-სივის ცილვე, ლაშქრობას მოვასწობთ და, თუ ვინმეს გული ერჩის, მაშინ გამოიზინოს თავი.

— სულ ჩვენი დამრიგებელივით ლაპარაკობ, — ჩაიდუღღუხა ნუკრემ და უპასუხოდ გაემართა დასაძინებლად.

გიგის გულზე მოხვდა ნუკრის ნათქვამი, მაგრამ არ შეიმჩნია.

— თთხი ბიჭი ვართ, — თქვა გიგომ, — ორ-ორ საათს ვიმორიგებებო: პირველი — ვიტალი იქნება, მეორე — ზვიადი, მესამე...

ნუკრის გათენებისას მოუწია მორიგეობა. სწრაფად გაიხანდა, საძილე ტომარაში ჩაძვრა, მოხერხებულად მოკაპათა და იმ წამსვე ჩაეძინა. ძილში სიხმრეზმა იმ მოასვენა და სულ ერთთავად წრიალებდა. ხან რა ესიხმრებოდა და ხან რა, ხან წარსულში დაჰქროდა, ხან კოსმოსურ ხომალდში იჯდა და უცნობ პლანეტებს იპყრობდა, ხან განძს ეძებდა პირამიდებში, ხან ვიღაც უცნობებს ეჩხუბებოდა და გაურკვეველ სიტყვებს ბურღუღუნებდა. მერე წარსული და აწმყო ერთმანეთში გადაიხლართა და ყველაფერი აირ-ღაირია. ნუკრი ერთდროულად კოსმონავტიც იყო და გაყიდული ტყვეც. აი, ტყვეობიდან იპარება, ყველა სივითად უკან ჩამოიტოვია, მარტო ერთი კაციღა დარჩა და სწორედ აქ გადაეყვარა მცველს. გაქცეული ტყვის მიმართ მხოლოდ ერთი კანონი არსებობს. ნუკრემ კარვად იცის ეს და ვაცაკურავით მოხრილი მახვილი. წუთიც და, კისერს შეეხება მისი მჭრელი პირი...

სწორედ ამ დროს გამოაღვიძეს. კარგა ხანს ვერ მოვიდა გონს. მერე წამოქ-

და, თვალები ამოიფხვინა, წარმოადგინა იქნა გამოტოვებული უპასუხოდ წამოართვა თოფი გიგის და სამორიგებო გადაბარდა შემოსასვლელში. გიგი საძილე ტომარაში ჩაძვრა თუ არა, წამსვე ამოუფხა ფეხები.

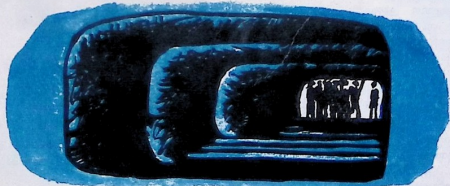
ნუკრი შეიმშენა, მოხერხებულად მოკალოდა და თოფი ფეხებში ჩაიდო. შეეცინა. საძილე ტომარა მიათარა და ფეხებზე ტოპიფურია. თანდათან მოიკონა ყველაფერი. იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ სინამდვილე ძალიან გავდა სიზმრას. ცხადშივე ისე იყო წარსული და აწმყო ერთმანეთში გადახლართული, რომ ძნელი იყო ზღვების გავლენა, სად მთავრდებოდა ერთი ან სად იწყებოდა მეორე.

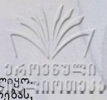
— ნეტავ იმ წყველ კიბერს (ასე ეძახდნენ ბავშვები ყოველგვარ კიბერ-ნეტიკულ მანქანებს) გადამცემი არ გაეტაცა და სხვა ყველაფერი წავიღო, — იხატრა გულში ნუკრემ. — ბერიკატის ერთი გადამრუნიება, ოპერატორი შტაბთან კავშირი და... ყველაფერი უცებ გაიკვვევდა. ჩვენი ხელმძღვანელი კი მხოლოდ ინსტრუქციასე ფიქრობს, სხვა აღარაფერი ასსუს. თუმცა, გიგი მრასათალია, — ისე უხეშად აღუნდა მეთქვა. სულ ტყუილად ვატიყნე გული...

ნუკრემ თავი ჩაჰკიდა და თვალები დახუჭა. იმ წამსვე წყვილადმი ჩაიძირა, თუმცა სიხნელ ისე აღარ მოქმედებდა მასზე. ეს იყო მხოლოდ, რომ მარტოების უსიამოვნო გრძნობა დაეუფლა. მაღი-მალ გადახედავდა მეგობრებს და, თუ ადრე ზვიანის ხვრინვა მოსეგნებდა, უკარგავდა, ახლა იავნანასავით ფიქნებოდა გულზე. საათს დახვდა. ვერნა, მისი მორიგეობის დაწყებიდან მთელი საუკუნე გავიდა, სინამდვილეში კი მხოლოდ ნახევარი საათი გასულიყო.

„საათნახევარი დარჩა კიდევ, — გაიფიქრა ნუკრემ, — მოდი, ცოტას წავუვინებ; არა მერონია, საათნახევარში რამე მოხდეს“, მაგრამ განზრახვაც ხელი აიღო. განძინ-გამოიძინა, თოფი მუხლებზე დაიდო და მტკიცედ გადასწყვიტა — პირნათლად ემორიგნა. სულ სხვა ამბებზე დაიწყო ფიქრი, მაგრამ დალილოზამ თავისი გაიტანა, სხეული მოუღუნდა, ქუთუთოები დაუმძიმდა და ნელ-ნელა დახუჭა თვალები. კარგა ხანს ებრძოდა ძილს, მაგრამ მალე სინამდვილე სიზმარს შეერია და ჩაეძინა.

(დაასრული ზვამდა ნომირი)

ლისკენ. მოვედით ღართისკარამ და საფარში ჩავსხედით. შევხედეთ მოთხის შეიარაღებულ ქართველს — დოლის გზაზე. გადაუხტნენ ჩემი შვილები, დააყრვენიეს იარაღი და შეკრეს თითი. ეს ტყვეები ჩავერყე ხეკში. ცალ-ცალკე მივიღი ხეზე და წაშოვედი სადავარიანებს.

მთავრე კარგა ვადაიწია, მაგრამ გზად არავის ჩამოუვლია. ბოლოს, დაღინახეთ ერთი შეჭვარავებული, ტიანად პატარა კაცი, რომელსაც დავევლებული ხმალი ეკიდა. ჩვენს შორიასლო ამოიღო ხმალი და ფხა უნ-

ავეთა კაპზე და უნდა წასულიყო. მაგრამ, დახეთ ჩემს უბედურებას, მომიბარუნდა და მითხრა: „მოდესტან. ში რა ამბავს ვაღიბან ჩემზედაო“. მე ვუთხარა: „განა არ იცი, რაც იტყვებნა ჩემი ენით შერზე-მეთქი“. მაშინ მოვიდა და მიმაკრა ახლო მდგომარე თე-ლის ხეზე, ამოიღო ხმალი, მომისცა და მომითალე ცხერი. მერე რაღაც მა-ლაშო წამისცა და ერთი ცვარი სისხ-ლი არ ვაღმომგარდნია. მერე ამ სი-ტყვეებით მომმართა: „წაიღ, სადაც შენი თქვა, იქ ჩემიცა თქვიო“.

ასე თავდება გაღმოდება.

პახანა სიღამონიძე
მატყარი იური ჭლინაძე.

მცხეთის სანახებში ღართისკარი ერთ დღის ღრმა, უდაბურ ხეობას წარმოადგენდა. ამ ხეობაში ჩასვლა დიდ სიძველებთან იყო დაკავშირებული. ხვიდნი კაცის ხმა მაღლა ძლივს აღწევდა. ეს ხეობა საშინო აღ-გილად იყო მიჩნეული; აქ უსაფრდებ-ბოდნენ სხვადასხვა ვადამთილენი ქართველებს. მარცვადნენ და ტყვედ მიყავდათ ხალხი, ყიდდნენ ან ხოც-ვენდნენ მათ.

სწორედ აქ, ღართისკარის ამ უდა-ბურ ადგილას, ერთ არაგვისპირულ მოხუც კაცს გარდახდა თავგადასავა-ლი, რომელმაც გმირობით შემოსა მისი სახელი.

დაცულია ზეპირსიტყვიერი ვაღმო-ცემა, რომელიც ჩაუწერია თავისივე სახლში ისტორიკოსსა და ეთნოგრაფს პ. ჭალულს (პ. კარბელაშვილი). ეს ამბავი თვითონ მოხუც ლეკს უახშნია თავისი პირით პ. ჭალულის მამისა-თვის. აი, ეს ვაღმოცემა:

„მე ბელადი ვიყავე ქართლში მომ-სეღელი ლეკებისა, და ყოველთვის დავლით ვბრუნდებოდი შინ. 9 ვაჟ-კაცი შვილი ერთად მომესწრნენ და ჩხუბი დამიწყეს: „სხვის ბელადობას და გამდიდრებას, ჩვენ გვიბედულდ და გავგამდიდრე. წინ ვაგვიბიხე, წაგვეყვანი და დავლის შოვნა ჩვენზე იყოსო“. ეპ, ავდექი და დავიჭრე მათი ჩრევა, — წამოვიყვანიე ქათ-

ბეიჯოხს აკაბეშოს სეოხაუი

ხა. მერე ჩანთიდან თითით რაღაც ქონის მშავასი ამოიღო, გაესე-ვაშო-უსვა ხმლის პირს, უნახა ისევ ფხა და დაიმედებულმა ჩაავი ქარქაშში. მე ვუთხარი შვილებს: „თავი ანებეთ ე მეც კაცს, ღვთის გულისათვის-მეთქი“. უფროსმა შემოიბიძა და მითხ-რა: „შენ როგორი ბელადი ხარ! ჩე-მი ცოდვა თქვენზე იყოს, თუ მომე-შველით ვინმე, მე მარტო შეეკრავ“. მეც აღარა ვუთხარი რა. როდესაც დავეპირისპირდა ის შეჩვენებული კაცი, ვადაუხტა ჩემი უფროსი შვილი და დაქვილა, მაგრამ ვერ დაღინახე ბერაკცაბა ხელის ერთი შემოქნევით მხარ-თავი როგორ დაავადებინა ჩემ შვილს. ვადავიდა მეორე შვილი... მესამე... მეცხრე, — ყველს თავები დამიყრვეინა და შესძახა: „ვიდეგ ხართ ვინმეო?“ „აქა ვარ, შენი პირიმე-მეთქი“, — ვაგვიხე, „ტყვეები ხომ არ გყავთო?“ — მკითხა. „გვაყავს-მეთქი“, — მივუხე.

ვაუვებხი და მივიყვანე ხეზე მი-კრულ ტყვეებთან. ეს ბერაკი ვერ გაოცდა. მერე ამოიღო ხმალი, გამოს-ჭრა ერთი არკი და თოხივს იმერე-ს სცემა, სანამ მოიღობებოდა. მერე აუშვა და შეუტია: „პაი, თქვენ ქართ-ველებსი შემარცხვენელებო, თქვენა! ამ წუწკმა ლეკებმა როგორ შეგარეს თოხი ლომივით ვაქაკი. აი, შეგარ-ცხვინთ ღმერთმაო“.

შემდეგ ამ შეჩვენებულმა კაცმა აიღო, რაც მოეწონა ჩემი შვილების იარაღში, ცხრა მარჯვენა ხელი გა-

ბართი და ადამილი

ამ თამაშისთვის საჭიროა კარგი თვალზომა და ზუსტი გაანგარიშება.

ბურთი უნდა მოხვდეს კედელს, აირეკლოს და ფეხებშუა დაეცეს. როცა ბურთი მიწას შეეხება, იმ წამსვე უნდა წამოხტე და დაიჭირო, ვიდრე მეორედ დაეცემოდეს.

ამ თამაშისას უნდა შემოიღოთ ქულობრივი სი-

ტემა, — ზუსტად შესრულებული მოძრაობისათვის უნდა დაიწეროს 3 ქულა, წარუმატებლობის შემთხვევაში გამოაყოლოთ ორი ქულა და ასე შემდეგ, სანამ ერთ-ერთი მოთამაშე 20 ქულას არ მოაგროვებს.

მფრინავი თხავე

12-16 გოგო-ბიჭი, წე-ლამდე ან მულამდე

დგება წყალში, ხელები ერთმანეთისათვის აქვთ ჩაკლებული (როგორც ნახატზეა ნაჩვენები). საერთო შეძახილზე მკლავებს ზევით აიქნევენ, „მფრინავ თევზს“ ზემოთ ააგდებენ ისე, რომ იგი თანდათან წინ წასარილდეს, სანამ წყალში არ მოადენს ტყაბანს.

ბართი და ბაწარი

ალბათ გინახავთ, ცირკში ჟონგლიორები როგორ ათამაშებენ თავით ბურთებს და თან ბაწარზე ხტუნავენ. ჩვენი თამა-

ში უფრო მარტივია, — აქ ბურთი ხელოთ უნდა დაიჭიროთ.

სამნი — მრთალ

ამ თამაშს ახსნა არ სჭირდება, დახედავთ თუ

დაქირულა

ყვავედებთ მორთულ ფერდოს მღერით აყვებენ ტაშისკართან, პიონერებს გულს უხარებს მშობლიური მთების კადთა. სიო ხეებს აპირალებს, დანამულებს დიდის ცვირთა, ცხრათვალა მზე, ცხრავერ მეტად ილიმება დავყარე ციდან... აი, ციხე ტაშისკარის — სიამაყე წინაბართა; ვინ არ იცის სააკვადის დიდი ბრძოლა ტაშისკართან. განახლებულ სამშობლოზე ტკბილად ვინ არ დაფიქრდება, შენი მხარე არ გიყვარდეს, არ ეტრფოდე, არ იქნება... მონაწილეთა რაზმი მთისკენ ბიციკს მისდევს ყრიაშულით, ბუვიოთებს და ბედნიერებს აქვთ დაშქრობა მხიარული.

ბიოკრი ბიზუარი.

ბუნაოსების უცნაურობანი

ინგლისელ ფიზიკოსს მარადმის ასეთი უცნაური ამბავი შეეძინება: ორი თვის მანძილზე ის თავაულებლად მუშაობდა ელვითი ამოცანის გადაწყვეტაზე. ბოლოს გადაწყვეტა და პასუხი ელვრალში ვაიწავა. რედაქციამ აცნობა, რომ რამდენიმე წლის წინ ფარადეიმ გადაწყვეტა ეს ამოცანა და, რომ ის უკვე დღეს ხანია დაბეჭდილია.

— სწორია! — წამოიძახა ფარადეიმ — ხაოსკარია, რომ მე თვითონ არ ვამხანებლა.

„რობინზონ კრუსოს“ ავტორი, ინგლისელი მწერალი ჯონსონ მან სამშობრი სახლიდან გასახლდელად ეშაადებოდა და მასტერ თხოვა, მოეტანა მისთვის ფრესკაქლები მასხობის ტალახში დასაქმებლად მოეტანა.

— რატომ არ ვაწმინდებ? — ჰკითხა ხეიფმა.

— ბატონო ჩემო, — თავაზიანად მიუვლო მასტერმა, — მე მგონია, რომ არაფერი საჭირო არაა მაინც ვაწმინდა. რადგან ვაწარ ხელვრითა, ისევე დაგვეტრებათ.

ხეიფი წავიდა და მალე დაბრუნდა მასხობის სამშობლოში კარადის გასაღები თხოვა.

— რად ვინდა? — ჰკითხა ხეიფმა.

— იქ პურია, მშობა და მინდოდა შეჭება.

— ღირს კია? — ჰკითხა მან. — სულერთია, მოგწინებდა.

არა ნახატს, ყველაფერს მიხედვით. ოღონდ უნდა შეგინწმნოთ, რომ ის,

ვინც ხტუნვის დროს უშუალოდ ღვას, ბრძანებას იძლევა: „დაიწყოთ“, „წელა“, „ჩქარა“.

ბრძანებები

„ტროპელოს გასროლა“ ძნელი საქმე არ არის.

მთავარი აქ ისაა, რომ ტროპელო მაგრად გაიჭიმოს და, რაც შეიძლება, შორს გასრიალდეს.

რაინდების ორთაბოლოა

„რაინდები“ მხრებზე შემოადგებიან წყალში წელამდე ან მკერდამდე ჩამდგარ ანხანავებს და ერთმანეთთან კილილს დაიწყებენ, — რომელს გადმოვაგდებთ. თამაში

შეიძლება ორ ტურად ჩატარდეს: მეორე ტურში მოთამაშეები ერთმანეთს შეენაცვლებიან, ვინც ადრე ზემოთ იყო, ახლა ქვემოთ მოექცევა და — პირიქით.

პირველი, მეორე, მესამე

წყალში წელამდე ჩამდგარი სამი მოთამაშე ხელი-ხელ ჩაიდებულნი დვას. თამაშის აზრი იმა-

ვი მდგომარეობს, რომ ერთ-ერთი აიწეოს და ანხანავებს ხელზე გადაახტება (დააკვირდით ნახატს). ბტომეები რიგ-რიგობით და სწრაფად უნდა გაეთდეს, თან ერთმანეთს ხელი არ უნდა გაუშეოთ.

ერთმანე ჩაბნელება ერთ საბურთოში დიდხანს დასვო შეუძლებელია ვინაი რომ ვაღბ წყლის დღეს გაუსწორებდა. ეს დღაც დღავა.

— ამა, ხელვა უფრო — ჰეობა საბურთოს მებატრონებ.
— მუდგონად და ოდნად — მუდგო ჩაბნელება და მოუთითა ოქროსა და ვერცხლის ოქროსფერად რამდენიც გროვად ვერა მავიდავს. მაშინ მთავრდება ხელი გაიწეო. მაგრამ ფუღლები მავიდავად ვერა ოქროს ოქროსფერად იყო.

პირდა უმთავრესი რამდენიც მბ ბრის საბურთოში იფოფებო-დო ალბადებში მოუყვანა მბტროს ობტობიამ. მაშ ეს მფიდა მობინ და მბინ ვერა მბინა ობინა ობმდღეს ჩამდენიეყერ აბინტეზელა ობტეზელა დანბანს.

ვერსაფერი დანბანის ნიშნენი შეტისმტელ გულმავიწყო იბო აღბათ უფროს ობო მობინა და კერცისი ამავე ნიტონ-ნი მობო ქვაში ხაღდო და ვულვადგინდ დასტეროდა კერცისს. რბია შეფორმებინა რამდენი წუთო დასპირდებოდა მის მობან-გას ცსადაც. ამ დროს შეცნობის ვრობე ხელ სხვა ანბით იფო დსაყველელი.

ნიტონზე კიდევ აბო მბახა ჰეუგებინ: მის ჰეუვდა კბა რა მდღეს ხაღდა უფარდა. ნიტონმა ობინას კარბში გაკეთა ნახურტი, რომ კბა ობინაფულად შეხლდეთ და ვახოსლდეთ, რბოც კი მოსტრავებოდა კბამ ხანი კნტე. შობა ნიტონმა კიდევ ხანი მბტრა ნახურტი გაუყვია კარს, თბიოფული კნტე-ბახვის ცსლ-ცაღე. გაოცებლმა შინაურებმა ჰბობეს:
— ემ ხანი საბროში ჩოღახვის ვინდაო?
— ამა, როგო? — ხანი კნტე ვანდა, მანახაღამე, ხანი ზერელა საბრო.

რბოა უბიტბენ, რომ ეს არაფერი საბრო არა, რადგან ხანი-ვე კნტე ბახოსლულად შეეწო ობავე ზერელეში გამჭერალდო. რა-შელოდ მბო დღისობის იფო გამობრბილი ნიტონმა წამოიფივრა:
— ჩახეყველია აღერ როგორ ვერ მოფოფებინ?

ცნობილა კომპოზიტორმა მენბიტმა როგორც კი დასმთერა „მბროლდის“ პარტურა, იგი გეომოგენს გაუგზავნა და ხახოცა გამოუყვანა აზრი მის შესახებ.

გავდა რამდენიმე დღე და ვებრს დაუბრუნდა მისი პარტიტურა პატარა ხარათომ გროად, რომელშიც გეომოგენი ურჩევდა კომპოზიტორს, ოპერისთვის ამის შეტად აღარ მოყოლა ზეული. მასთვის დაბანია და ვუღო დასწავებო ვებერს. — ის ქვხას ელოდა.

რამდენიმე წლის შემდეგ კომპოზიტორები ქვხაში შეგვდგნენ ერთმანეთს.

— ომ, მესტრო, — უბრა დაუღადავებოდა ვებერმა, — ნუთუ პარტიტურა ისეთი სუტია, რომ ოქვენ მირჩეოდ აღარ სოღეს არ მოვცილო ხელი ოპერას?

— პირიქით, კოლეგა, — ღიმილით მიუგო გეომოგენმა. — არ მენსის.
გეომოგენმა დახანია:
— მუსიკა იმდენად მშვენიერია, რომ არა მგონია როდისმე შესძლიათ რაიმე ამაზე უფროსის დაწერა.

სწამბბბს გრომა მისმა მოწაფემ ჰბობა:
— ანხინწო, რატომ არახსოვს არ მინახავარო მოწველილი ოქვენ ვუღეოთოვს კარგ ხასიათზე ხართ.

სოქარტებ უნახუსთა:
— ეს იმიტომ, რომ მე არ გამანია არაფერი ისეთი, რასა დაკარგავც ჩემში წუხილს გამოიწვევდა.

ერთხელ სწამბბბს ერთი მღღდარი დაემგზავრა. იხინი დაბურულ ტუბში შევადგნე. ვაღ შემოხვდით კაცო, რომელიმაც აცნობა, ამ მიჯაჭობში მძარცველები დათარეშობენო.

— ო, დგრობმა ნუ ქნას, რომ იმით მიცნონ! — წამოიბახა მღღდარმა.

— ო, დგრობმა ნუ ქნას, რომ იმით ვერ მიცნონ, — თქვა სოქარტემ.

გაღვივებული და ცხოველები

ტიტეგრადი მარტო აღამაინის ცხოვრებაში როდი ასრულებს მნიშვნელოვან როლს. ბევრის ზოგიერთ ქვეყანაში ტიტეგრადის ძებნებს ხშირად ეტანებიან დათვიც. შივა დათვი ბოძან და, მკვლელების ზუსტად რომ გაიგონებს, გაგზარდება: ალბათ, ბოძან მაღლა ფულური აქვს და შივ ფუტყარია. შოლი, ავცოცლები და თაფლით ყელს ჩავიგვრილებო. ახოვლებმა ბოძე და... აღვილი წარმოსადგენია, როგორ განჩისხდება დათვი, ხახაშრალი რომ დარჩება.

აფრიკულ სპილოებს ტიტეგრადის ბოძეზე გახსუნება უყვართ, ისინი ამ დროს ტანს იფხანენ. მაგრამ იმდენს ეხსუნებიან, რომ ბოძი, ბოლოს და ბოლოს, გადაიარაღდება.

თივაში „ღამის პარანაზი“

ასეთი თევზები ბინარობენ ინდოეთის აუტანში. დამინების წინ ისინი პირიდან გამოჰყოფენ ვამპირულად და წებოვან სიხებს, რომელშიც, როგორც ღამის პერანგში, ისე „გაბეჭვიან“ ხოლმე. შემდეგ ბნელ ადრეობაში იმალებიან და იძინებენ, ტელით გაიკრობენ ღამის ამ სამოსს და თავისუფალ ნავარს იყვებიან.

ცხვარებს უყვართ თივთვარინაზი

ტიან. შანის იალღებზე შეიძლება შეხვდეს ცხვრის ფარებს, რომლებიც, თვითმფრინავს რომ აღინახვენ, მშინველ მიყენ ვარძიან. ცხვრების ასეთი უჩვეულო ქცევა ახსენება პირბოთი რელიქვიუმით. ფერაინის ველზე ბალახი რომ გადახმება, თვითმფრინავებს ცხვარი ნოყიერ ალბურ საქვრებზე გადა-

ხვავთ. აი, სწორედ ასეთი გადაფრენების შედეგად „შეუფარდათ“ ცხვრები თვითმფრინავი.

ორღმონსენი სპილო

მანის ზოოპარკის ერთ-ერთ მაღალ, ფართოთანიან სახლში ცხოვრობს ასი წლის სპილო. მართალია, ასი წლის სპილოები არც თუ ისე ცოტანი არიან ამ ქვეყანაზე, მაგრამ ეს სპილო თავისებურად მანვე ერთადერთია. იგი ორჯის ორღმონსენა: აქვს წინააღმდეგობის ორღმონი და შრომის ორღმონი. პირველი ორღმონი ფრანკ ოკუპანტებთან ბრძოლებში დაიშინა. იგი ერთგულად ემსახურებოდა წინააღმდეგობის მებრძოლებს, — გადაჰყავდა დაბურბობი, დამკონდა საბრძოლო იარაღები... როცა ოკუპანტები განდევნილ იქნენ, სპილო ვიტანაშელებს ემსახურება მშვიდობიან მშრომელს: ეზიღებოდა ხის შორებს, მონაწილეობდა დანგრეულ ხილების აღდგენას და ახლების აწვინებაში.

ნიმრის ღმინსაწაული

საფრანგეთის ჩრდილოეთ ნაწილში მდებარეობს პატარა ქალაქი არლო. ამ ქალა-

ქის მკვიდრო ღღი ხნდან მოჰყავთ ნიორი და მის პატვისაცხვად ყოველწლიურად იხლან ზეის. შარზადელი ზეისის დროს მოეწყო შენობის მსოფლიო პირველობაზე ნივრის ქებაში.

ჩემოინი გახდა ის, ვინც ყველაზე მეტი ნიორი შეტემა ათ წუთში. გამარჯვებული დაჯილდოვებს მთელი წლის სამყოფი ნივრით.

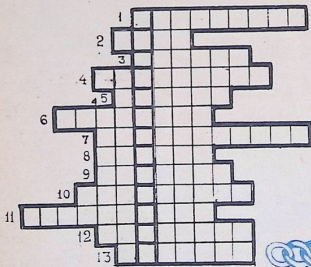
ხემელთაში ძმობიანი

არის მდინარეები, რომლებიც არც ერთ ზღვაში, ტბაში და ოკეანეში არ ჩაედინებიან. ისინი დღეამიწის ზედაპირზეც კრებიან. ჩვენში ასეთი მდინარეებია: ზერავ-შანი — უზბეკეთში, ჩუ — ყაზახეთში, მურგაში და თეჩენი — თურქმენეთში.

ეს მდინარეები ერთ ხანს მშფოთვარე და წყალუხვი არიან. მაგრამ შუა აზიის ცხელ დაბლობებში მხვრულად მზე აოთქვლებს მათ და, ისინი გაავარცხრებულ სილაში იყარებიან.

კ რ ო ს ვ ო რ დ ი

პორიზონტალურად განლაგებულ უჩრდობში ჩაუჭრე საბჭოთა და საზღვარგარეთის გამოჩენილ მოკვლარაკეთა გვარები ისე, რომ მსხვილი ხაზებით გამოყოფილ ვერტიკალურ უჩრდობში მითილო ქალღრავში მსოფლიო ჩემპიონის გვარი.

- ბ. ნახაიძე,
- ბ. კეკელიძე.

ჯაჰვის ბამრთილება

მჭედელს მიუტანეს გაკეის 3-3-რგოლიანი 5 ნა-

წყვეტი და მისი გამრთელება დაეაგულს.

მჭედელმა დიდხანს იფიქრა, თუ რამდენი რგოლის გახსნა და შეერთება დასჭირდებოდა ამისათვის. ბოლოს იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ საჭიროა ოთხი რგოლის გახსნა.

შეიძლება თუ არა, მჭედელმა ისე გაამრთელოს ჯაჰვი, რომ ოთხზე ნაკლები რგოლი გახსნას?

რევაზ ინასარიძე,
ქობულეთის რაიონის სოფ. კვირიკის
საშ. სკოლის მოსწავლე.

გოგონას კორბატი

დავით მაღრაძე,
67-ე საშ. სკოლი,
I კლ. მოსწავლე

მომეკვება გოგონები

თამარ კუარაშვილი,
6 წლის, თბილისი.

მსახიობი

4 აპრი

თამარ ძვლიძეძე,
12 წლის,
თბილისი.

ნინო მუჯირაძე,
მანანა

ზურაბ ნადირაძე,
66-ე საშ. სკოლის
II კლ. მოსწავლე.